

Hanna Merivirta & Petra Mäki

MONIALAINEN YHTEISTYÖ NUOREN HYVINVOINNIN VAHVISTAJANA

Monialainen yhteistyömalli etsivän nuorisotyön ja
työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin välillä
Lahdessa

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Nuorisokasvatuksen johtamisen ja kehittämisen koulutus
(ylempi amk)

2023

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (ylempi AMK)
Tekijät	Hanna Merivirta, Petra Mäki
Työn nimi	Monialainen yhteistyö nuoren hyvinvoinnin vahvistajana Monialainen yhteistyömalli etsivän nuorisotyön ja työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin välillä Lahdessa
Toimeksiantaja	Lahden kaupungin nuorisopalvelut
Vuosi	2023
Sivut	59 sivua, liitteitä 6 sivua
Työn ohjaaja	Katja Komonen

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä kehitetään monialaista yhteistyötä Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön ja työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmennuksen välillä. Kehittämistyön tavoitteena on luoda organisaatioiden välinen monialainen yhteistyömalli, jonka avulla pyritään lisäämään organisaatioiden välistä yhteistyötä ja palveluiden tunnettavuutta sekä sujuvoittamaan nuorten siirtymiä palvelusta toiseen. Monialaisen yhteistyön kehittämisestä hyötyvät välillisesti lahtelaiset nuoret. Yhteistyömalliin kirjattujen toimenpiteiden myötä nuoret saavat entistä kokonaisvaltaisempaa tukea ja ohjausta heidän kanssaan työskenteleviltä ammattilaisilta.

Opinnäytetyö toteutettiin tutkimuksellisenä kehittämisenä. Monialaisen yhteistyön kehittämistä tehtiin työryhmässä, johon osallistui etsivän nuorisotyön palveluohjaajia sekä kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmentajia. Kehittämistyössä hyödynnettiin kaikille etsivän nuorisotyön palveluohjaajille ja kuntakokeilun nuortentiimin omavalmentajille lähetetyn alkukartoituskyselyn vastauksia ja etsivän nuorisotyön asiakkuudessa olevien nuorten teemahaastatteluja.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksena syntyi monialainen yhteistyömalli. Mallissa kuvataan organisaatioiden välisen yhteistyön lähtökohtia ja käynnistymistä, yhteistyötä asiakasnuoren asioissa sekä yhteydenpitoa ja viestintää organisaatioiden välillä. Monialaista yhteistyötä tehdään nuorilähtöisesti, jolloin nuori on toiminnan keskiössä. Yhteistyön lähtökohtana on tukea nuorta saavuttamaan tavoitteensa sekä tarvitsemansa palvelut, jotta työllistyminen, opiskelu tai muilla tavoin yhteiskuntaan kiinnittyminen olisi mahdollista.

Monialainen yhteistyömalli sekä siihen kirjatut toimenpiteet ovat sovellettavissa sekä paikallisesti että valtakunnallisesti myös muihin monialaista yhteistyötä edellyttäviin tilanteisiin. Yhteistyömalli soveltuu käytettäväksi myös siinä tilanteessa, kun TE-palvelut siirtyvät kokonaan kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta.

Asiasanat: Monialainen yhteistyö, etsivä nuorisotyö, työllisyyden kuntakokeilu, ohjaus

Degree title	Master of Humanities
Author (authors)	Hanna Merivirta, Petra Mäki
Thesis title	Multidisciplinary Collaboration as a Promoter of Youth Well-being Multidisciplinary Collaboration Model between the Outreach Youth Work and Youth Team of Municipal Employment Experiment in Lahti City
Commissioned by	Lahti City Youth Services
Time	2023
Pages	59 pages, 6 pages of appendices
Supervisor	Katja Komonen

ABSTRACT

The objective of the development work in this thesis, was to create a multidisciplinary collaboration model between organizations that aims to support the transition of young people between services and reduce the risk of falling outside of services. Multidisciplinary collaboration was developed between the Youth Services Outreach Youth Work and the Municipal Employment Experiment Personal Coaching for Youth Team in the City of Lahti. The objective was also to improve employees' awareness of the services offered by the other organization, enabling better utilization of services in supporting young customers. Indirectly, the young people of Lahti benefit from the development of multidisciplinary collaboration and a shared operational model. Through the measures outlined in the collaboration model, young people receive more versatile support and guidance.

The thesis was carried out as a research-based development project. The development of multidisciplinary collaboration and the collaboration model was conducted by a development team in three collaborative development meetings. The development team consisted of service counselors from Outreach Youth Work and Personal Coaches from the Youth Team. In the development work, an initial survey was conducted to service counselors in Outreach Youth Work and Personal Coaches in the Youth Team using Google Forms. In addition, thematic interviews with young people who were clients of Outreach Youth Work were conducted.

As a result of the research-based development work, an multidisciplinary collaboration model was created. The model outlines the foundations of collaboration, the collaboration concerning the youth, and communication and interaction between the organizations. Additionally, the model describes how collaboration is initiated between services when a young person enters the client relationship. Multidisciplinary collaboration is youth-centered, with the young person at the core of the activities. The starting point for the collaboration is to support young persons comprehensively in achieving their goals and accessing the services they need, thereby enabling their employment, education, or other ways of integration into society.

Keywords: Multidisciplinary collaboration, outreach youth work, municipal employment experiment, guidance

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	KEHITTÄMISTYÖN TAUSTA JA TARVE	6
2.1	Kehittämisympäristön kuvaus	6
2.1.1	Lahden kaupunki	6
2.1.2	Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivä nuorisotyö.....	7
2.1.3	Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilu.....	8
2.2	Lähtökohtatilanteen ja kehittämistarpeen kuvaus	10
3	KEHITTÄMISTYÖN TEOREETTINEN PERUSTA.....	11
3.1	Monialainen yhteistyö käsitteenä.....	11
3.2	Monialaisen yhteistyön haasteet	14
3.3	Monialaisen yhteistyön onnistumisen edellytykset	16
3.4	Monialainen yhteistyö etsivässä nuorisotyössä.....	19
4	KEHITTÄMISPROSESSIN TOTEUTUS	21
4.1	Kehittämisen tavoite	21
4.2	Kehittämisen toimenpide	22
4.3	Kehittämismenetelmät ja niiden soveltaminen	22
5	KEHITTÄMISPROSESSIN ETENEMINEN.....	25
5.1	Alkukartoitus	25
5.2	Teemahaastattelut	28
5.3	Yhteiskehittämistapaamiset	29
5.3.1	Ensimmäinen kehittämistapaaminen	29
5.3.2	Toinen kehittämistapaaminen.....	32
5.3.3	Kolmas kehittämistapaaminen	35
6	TULOKSET JA TYÖSKENTELYN ARVOINTI	36
6.1	Monialainen yhteistyömalli.....	36

6.2	Kehittämistyöskentelyn arviointi.....	41
6.3	Johtopäätökset ja pohdinta	42
6.4	Jatkotutkimus- ja kehittämissuhteet	45

LÄHTEET.....	47
--------------	----

LIITTEET

Liite 1. Alkukartoituskysely työntekijöille

Liite 2. Teemahaastattelurunko nuorille

Liite 3. Monialainen yhteistyömalli

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme on tutkimuksellinen kehittämistyö. Siinä kehitetään Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön ja Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin välistä monialaista yhteistyötä. Kehittämisprosessi ajoittuu lokakuun 2022 ja joulukuun 2023 välille. Kehittämistyön tuotoksena syntyy etsivän nuorisotyön ja työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin välinen monialainen yhteistyömalli, jonka avulla pyritään lisäämään organisaatioiden välistä yhteistyötä ja palveluiden tunnettavuutta sekä sujuvoittamaan nuorten siirtymiä palvelusta toiseen. Kehittämistyön tarve on todettu etsivän nuorisotyön palveluohjaajien sekä organisaatioiden työntekijöiden välisissä keskusteluissa. Monialaisen yhteistyön kehittämisellä voidaan nähdä olevan vaikutusta myös nuorten koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen vahvistamiseen, mikä on yksi Lahden kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 tavoitteista. Opinnäytetyön tilaaja on Lahden kaupungin nuorisopalvelut.

Kehittämisprosessissa on mukana toimijoita Lahden kaupungin etsivästä nuorisotyöstä sekä työllisyyden kuntakokeilusta. Lisäksi mukana on etsivän nuorisotyön asiakkuudessa olevia nuoria. Yhteistyötä kehitetään etsivän nuorisotyön palveluohjaajien ja kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmentajien yhteisissä kehittämistapaamisissa, joita järjestetään kolme kertaa. Tapaamisiin osallistuu molemmista organisaatioista kolme työntekijää.

Kehittämistyöskentelyn pohjaksi tehdään teemahaastattelut kolmelle etsivän nuorisotyön asiakkuudessa olevalle nuorelle. Tällä tavoin saadaan palveluja käyttävien nuorten ääni mukaan kehittämisprosessiin. Tämän lisäksi kaikille etsivän nuorisotyön palveluohjaajille sekä kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmentajille lähetetään alkukartoituskysely. Kyselyllä saadaan kehittämisprosessin tueksi tietoa siitä, minkälaista yhteistyö organisaatioiden välillä tällä hetkellä on ja mitä työntekijät toivovat yhteistyöltä tulevaisuudessa. Teemahaastattelujen ja alkukartoituskyselyn vastauksia hyödynnetään monialaisen yhteistyömallin kehittämisessä.

Monialaisen yhteistyön kehittämisestä ja yhteisestä toimintamallista hyötyvät välillisesti lahtelaiset nuoret.

Malliin kirjattujen toimenpiteiden myötä he saavat entistä kokonaisvaltaisempaa tukea ja ohjausta heidän kanssaan työskenteleviltä ammattilaisilta. Yhteistyömallia voidaan tulevaisuudessa soveltaa myös muihin monialaista yhteistyötä edellyttäviin tilanteisiin niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin.

2 KEHITTÄMISTYÖN TAUSTA JA TARVE

2.1 Kehittämisympäristön kuvaus

2.1.1 Lahden kaupunki

Opinnäytetyön toimintaympäristönä on Lahden kaupunki. Lahti on Suomen yhdeksänneksi suurin kaupunki ja sen väkiluku oli kesäkuun 2023 lopussa 120 438 asukasta. Tähän kehittämistyöhön osallistuvat organisaatiot nuorisopalveluiden etsivä nuorisotyö ja työllisyyden kuntakokeilu ovat molemmat osa kaupungin palvelujärjestelmää. Työllisyyden kuntakokeilusta vastaa työllisyyspalvelut. Tässä opinnäytetyössä käytämme termiä työllisyyden kuntakokeilu. Organisaatioiden keskeisenä kohderyhmänä ovat 17–29-vuotiaat lahtelaiset. Vuoden 2022 loppuun mennessä 15–29-vuotiaita nuoria oli kaikista kaupungin asukkaista 20 872. (Lahden kaupunki 2022b.)

Lahdessa nuorten syrjäytyminen ja palveluiden ulkopuolelle jääminen ovat eräitä tämän hetken isoimmista huolenaiheista. Kaupungissa arvioidaan olevan useiden satojen nuorten joukko kaikkien palveluiden ulkopuolella. Nuorten keskuudessa on jo pidempään vallinnut vaikeita ilmiöitä, joita ovat esimerkiksi nuorisotyöttömyys, koulutuksen ulkopuolelle jääminen ja mielenterveyden haasteet. (Lahden kaupunki 2021, 27–29.) Syrjäytymisriskissä 18–24-vuotiaista lahtelaisista on 21,3 % (Lahden kaupunki 2022a). Aaltosen ym. (2015), Karjalaisen (2013) ja Haikkolan ym. (2017) mukaan nuorten jäädessä koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle ja ongelmien kasaantuessa lisääntyvät usein palvelukontaktit sosiaali- ja päihdepalveluihin sekä erityisnuorisotyöhön (Harjula & Varjo 2023, 23). Nuorten ollessa useiden palveluiden piirissä monialaisen yhteistyön merkitys korostuu. Monialaisella yhteistyöllä tuetaan nuorta ja hänen hyvinvointiaan asiakaslähtöisesti ja ennaltaehkäisevästi.

Lahden kaupungissa toteutetaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Yksi suunnitelman kärjistä vuosien 2022–2025 ajalle on osallisuus ja yhteisöllisyys, jonka yhtenä tavoitteena on nuorten koulutukseen ja työhön kiinnittymisen vahvistuminen. Toimenpiteenä tämän tavoitteen saavuttamiseksi on kirjattu erilaisten nuorten työllistymistä edistävien palveluiden linkittyminen tiiviisti kuntakokeiluun. (Lahden kaupunki 2022–2025.) Etsivä nuorisotyö voidaan nähdä myös työllistymistä edistävänä palveluna. Näin ollen etsivän nuorisotyön ja työllisyyden kuntakokeilun välistä monialaista yhteistyötä sujuvoittamalla edistetään myös kaupungin hyvinvointisuunnitelman tavoitteen toteutumista.

2.1.2 Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivä nuorisotyö

Lahden kaupungin nuorisopalvelut järjestää tekemistä ja toimintaa vapaa-ajalla, tukea työelämän alkutaipaleella ja apua haastavissa elämäntilanteissa (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2021). Lahden kaupungissa etsivä nuorisotyö on osa nuorisopalveluiden nuorten tukipalveluita. Nuorten tukipalveluyksikkö on yksi nuorisopalveluiden viidestä toimintayksiköstä. Muut nuorisopalveluiden toimintayksiköt ovat eteläinen, pohjoinen ja itäinen palvelualue sekä sisäiset palvelut.

Etsivä nuorisotyö alkoi Lahdessa projektina vuonna 2008 kahden nuorisotyöntekijän voimin. Tällä hetkellä kaupungissa työskentelee kahdeksan etsivää nuorisotyöntekijää Palveluohjaaja -nimikkeellä. (Lahden nuorisopalvelut 2022.) Lahdessa etsivän nuorisotyön kohderyhmänä on 17–29-vuotiaat lahtelaiset nuoret ja työmenetelminä käytetään yksilötyötä, yksinäisyystyöskenteilyä, oppilaitosyhteistyötä, ryhmä-, retki- ja leiritointia, ankkuritoimintaa, aikaisätoimintaa, jalkautuvaa nuorisotyötä sekä kauppakeskusnuorisotyötä. (Lahden nuorisopalvelut 2023.)

Etsivä nuorisotyö on vaativaa kasvatus- ja kohtaamistyötä nuoren kasvua tukien. Työssä tuetaan nuorta yksilöllisesti, kokonaisvaltaisesti ja nuoren tarpeeseen perustuen. Palvelussa autetaan nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työelämän ulkopuolella tai tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Nuoren ja etsivän nuorisotyöntekijän välisen yhteistyön kestoja tai tapaamiskertojen määrää ei ole määritetty. (Paananen ym. 2022, 7.)

Etsivän nuorisotyön tuki nuorelle on sosiaalisesti vahvistavaa ja siinä hyödynnetään monialaisen yhteistyön mahdollisuuksia. (Paananen ym. 2022, 7.) Etsivän nuorisotyön tarkoitus on täydentää jo olemassa olevia palveluita. Palvelu liikkuu joustavasti nuoren mukana, eikä sitä ole sidottu tiettyyn paikkaan. Työmuoto on nuorelle vapaaehtoista, maksutonta ja luottamuksellista. Työn tavoitteena on tukea nuorta saavuttamaan omat tavoitteensa sekä auttaa heitä rakentamaan elämästään sellaista, että he ovat tyytyväisiä ja pääsevät eteenpäin. (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2023.)

2.1.3 Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilu

Lahden seudulla työllisyyden kuntakokeilu alkoi 1.3.2021. Kuntien vastuulle siirtyä kokeilun aikana osa valtion työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävistä. Kokeilu kestää 31.12.2024 saakka. Kuntakokeilun käynnistymisen jälkeen osa työnhakija-asiakkaista siirtyi kuntien asiakkaiksi ja osa jäi TE-toimiston asiakkuuteen. Kuntakokeilun asiakkaan palveluista vastaa hänen kotikuntansa. Lahden seudun kuntakokeiluun kuuluvat Lahden kaupungin lisäksi Asikkala, Hollola, Kärkölä ja Orimattila. (Lahden kaupungin työllisyyspalvelut 2021.)

Kuntakokeilun asiakkuuteen kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat, äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvat tai henkilöt, joiden kansallisuus on muu kuin Suomi. Kuntakokeilun piiriin kuuluvat myös henkilöt, joilla ei ole oikeutta ansiosidonnaiseen päivärahaan. Kuntakokeilusta asiakkaat saavat omavalmentajan, jonka kanssa asiakkaan tilannetta kartoitetaan ja joka ohjaa tarvittaessa palvelupolulla eteenpäin kohti työelämää. (Lahden kaupungin työllisyyspalvelut 2021.)

Kuntakokeilujen tarjoamat palvelut vaikuttavat olennaisesti etsivän nuorisotyön kohderyhmien heikossa työmarkkina-asemassa olevien nuorten arkeen. Kuntakokeilut sekä Te-palvelut ovat etsivälle nuorisotyölle tärkeitä sidosryhmiä ja yhteistyökumppaneita. Etsivä nuorisotyö tukee nuorten palveluissa asiointia ja kokonaistilanteen selvittämistä. Yhteistyössä nuoren ja verkoston kanssa nuorille haetaan jatkopolkuja ja tuetaan työllistymistä. (Pietikäinen & Piironen 2022, 3.)

Etsivät nuorisotyöntekijät näkevät nuorten kanssa yhdessä palveluissa kulkiessaan, miten heidän asiakkaidensa palvelut kuntakokeiluissa käytännössä toimivat (Pietikäinen & Piironen 2022, 3).

Pietikäisen ja Piironen (2022) mukaan kuntakokeilut ovat käynnistyneet hitaasti. Tämä on näyttäytynyt katkoksina palveluprosesseissa sekä epäselvyyksinä. Etsivien nuorisotyöntekijöiden ja työpajatoimijoiden kokemusten mukaan kuntakokeilujen henkilöstöä ja omavalmentajia on ollut haastavaa tavoittaa. Samoin yhteydenpidossa asiakkaisiin on ollut haasteita. (Pietikäinen & Piironen 2022, 6–7.)

Alun haasteiden jälkeen näyttäisi siltä, että kuntakokeilujen palvelut toimivat jo paremmin. Uusien rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen vie kuitenkin aikaa. Kuntakokeilujen keskeiset kehittämistarpeet liittyvät kokeilujen henkilöstöresurssien ja asiakasohjauksen vahvistamiseen sekä monialaiseen yhteistyöhön panostamiseen. Lisäksi on sujuvoitettava tiedonkulkua ja tiedonsiirtokäytäntöjä sekä omavalmentajien verkostoyhteistyön toimintaedellytysten parantamista. (Pietikäinen & Piironen 2022, 11.) Yhteistyön kehittämisen suunnan koetaan pääsääntöisesti olevan oikea. Monin paikoin kuntakokeiluissa on jo saatu kehitettyä uusia palveluita ja monialaisuus on vahvistunut. Kuntakokeiluissa tarjottu palvelu on myös ollut aiempaa henkilökohtaisempaa ja asiakaslähtöisempää. (Pietikäinen & Piironen 2022, 10.)

Sanna Marinin hallitus päätti vuonna 2021, että TE-palvelut siirtyvät kunnille vuoden 2024 aikana. Palveluiden siirtoa valmisteltiin yhteistyössä ministeriöiden, TE-palvelujen, ELY-keskusten, KEHA-keskuksen, kuntien sekä muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Esitys annettiin eduskunnalle 6.10.2022. Kunnille TE -palveluiden järjestämisvastuu siirtyisi 1.1.2025. Uudistuksen tavoitteena on työllisyyden vahvistaminen yhä paremmin kohdennetuilla ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivilla palveluilla. Siirrolla pyritään tuomaan palvelut lähemmäksi asiakkaita ja nopeuttamaan työllistymisen tavoitteita. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022.)

Palvelut tullaan siirtämään kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä (Valtioneuvosto 2021).

Tällä pyritään siihen, että palvelut olisivat yhdenvertaisesti saatavilla työnhakijoille kaikkialla Suomessa ja Te-palveluiden järjestämiseen olisi riittävästi resursseja. (Valtioneuvosto 2021.)

2.2 Lähtökohtatilanteen ja kehittämistarpeen kuvaus

Etsivän nuorisotyön ja työllisyyden kuntakokeilun välisessä yhteistyössä on tunnistettu kehittämistarpeita. Aiheesta on käyty keskustelua etsivän nuorisotyön yksikössä sekä organisaatioiden välillä ja todettu, että yhteistyön kehittämisen nähdään hyödyttävän palveluissa asioivia lahtelaisia nuoria. Yhteistyön kehittäminen on nostettu Lahden kaupunginstrategiasta johdettuun nuorisopalveluiden kehittämisohjelmaan 2021–2022 yhdeksi etsivän nuorisotyön tavoitteeksi. Tavoitteena on edistää nuorten aikuisten ja opiskelijoiden hyvää arkea sekä lisätä työllisyyttä ennakkoluulottomalla yhteistyöllä ja sujuvalla palvelupolulla. (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2021.) Monialaisen yhteistyön kehittäminen etsivän nuorisotyön ja työllisyyden kuntakokeilun välillä edistää tämän tavoitteen toteutumista.

Etsivässä nuorisotyössä tehdään paljon eri organisaatioiden välistä monialaista verkostoyhteistyötä. Etsivän nuorisotyön ja työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin välinen yhteistyö on vielä vähäistä vaikkakin kuntakokeilusta etsivään nuorisotyöhön tulee paljon nuorisolain mukaisia ilmoituksia. Kuntakokeilun omavalmentajat voivat ilmoittaa nuoren yhteystiedot nuorisolaki-ilmoituksella etsivään nuorisotyöhön, jos huoli nuoren tilanteesta herää. Viranomaisilla on nuorisolain mukaan säädetty oikeus ilmoittaa nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot nuoren kotikunnan etsivälle nuorisotyölle silloin kun *arvioidaan nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna nuoren tarvitsevan viipymättä tukea päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin* (Nuorisolaki 21.12.2016/1285 11.§).

Etsivään nuorisotyöhön tulee nuorisolaki-ilmoituksia kuntakokeilun ohella myös muista verkostoista. Etsivän nuorisotyön palveluohjaajat ottavat puhelimitse, viestein ja kirjein yhteyttä ilmoitusten perusteella saapuneisiin nuoriin. Monesti nuori jää kuitenkin tavoittamattomiin, eikä kiinnity etsivän nuorisotyön palveluun.

Nuorten tavoittaminen palvelun piiriin nuorisolaki-ilmoitusten kautta on Lahdessa koettu haastavaksi. Ajanjakson 1.1.2023 - 31.7.2023 aikana kaikkien nuorisolain mukaisten ilmoitusten kautta saapuneista nuorista etsivät nuorisotyöntekijät ovat tavoittaneet 35 % (Par 6 -tilastointijärjestelmä Parent. 2023. Versio 6.9.4.). Verkostojen välisen yhteistyön kehittämisen nähdään tuovan parannusta myös nuorten tavoittamiseen palveluiden piiriin.

Organisaatioiden välisen yhteistyön kehittämisessä on nähtävissä paljon positiivisia vaikutuksia. Verkostojen välisen monialaisen yhteistyön ja yhteisten toimintamallien kehittämisen voidaan nähdä edesauttavan nuorten siirtymien sujumista palvelusta toiseen, estävän siirtymien katkonaisuutta sekä ehkäisevän syrjäytymistä. Sen voidaan nähdä tuovan parannusta sekä nuorten tavoittamiseen että heidän pysymiseensä palveluiden piirissä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (2023) mukaan palveluiden saavutettavuuden parantamisella ja annetun tuen oikea-aikaisuudella voidaan ehkäistä myös nuorten kokemuksia syrjään jäämisestä (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2023).

Monialaisen yhteistyön kehittämistyöllä pyritään edelleen lisäämään palveluiden tunnettavuutta ja saavutettavuutta. Mikäli organisaatioiden välistä monialaista yhteistyötä ei kehitetä voi yhteistyön tekeminen jäädä yksittäisten työntekijöiden väliseksi eikä toteudu tehokkaasti organisaatiotasolla. Osa työntekijöistä ei välttämättä tunnista yhteistyön tai toisen palvelun tuomia mahdollisuuksia eikä näin ollen osaa hyödyntää niitä nuoren kokonaisvaltaisessa tukemisessa. Tämä tarkoittaa nuoren näkökulmasta sitä, että ohjaus ja yhteistyön tekeminen etsivän nuorisotyön ja nuorten tiimin omavalmennuksen välillä riippuu hänelle valikoituneesta työntekijästä. Näin ollen yhteistyön tuomista mahdollisuuksista hyötyy vain osa organisaatioiden asiakasnuorista. Palvelun tulisi kuitenkin olla nuorille kaikilta osin yhdenvertaista. Yhdenvertaisuus saavutetaan parhaiten sillä, että monialaisen yhteistyön käytännöistä ja lähtökohdista on yhteisesti sovittu organisaatiotasolla.

3 KEHITTÄMISTYÖN TEOREETTINEN PERUSTA

3.1 Monialainen yhteistyö käsitteenä

Keskeisenä käsitteenä tässä opinnäytetyössä on monialainen yhteistyö. Monialaisuus tarkoittaa useamman kuin yhden ammattiryhmän tai hallinnonalan

välistä yhteistyötä organisaation sisällä tai eri organisaatioiden välisessä yhteistyössä. Monialaisessa yhteistyössä eri ammattiryhmien tieto ja osaaminen yhdistyvät laajaksi ja kokonaisvaltaiseksi tiedoksi. (Kekoni 2022.)

Monialainen yhteistyö -käsitteellä korostetaan yhteistyön tarkoittavan laajempaa kuin yhden sektorin sisällä tapahtuvaa eri ammattiryhmien välistä yhteistyötä. (Lybeck & Walldén 2011, 25–26.) Monialaisen yhteistyön lähikäsitteinä pidetään moniammatillista yhteistyötä, verkostotyötä, monitoimijaista työskentelyä, monitieteistä yhteistyötä, tiimityötä, konsultoivaa monialaista yhteistyötä sekä ammattien välistä yhteistyötä. (Kekoni 2022.)

Monialaista yhteistyötä ja moniammatillista yhteistyötä käytetään termeinä usein sekaisin. Moniammatillisuus voidaan kuitenkin määritellä eri organisaatioista tulevien työntekijöiden työskentelyksi yhteisen työn kohteen parissa. (Nykänen 2010, 54, 59.) Monialainen yhteistyö taas edellyttää kulttuuristen, asenteellisten, rakenteellisten sekä asiantuntijuuteen liittyvien rajojen ylittämistä. Se edellyttää toimintatapojen ja käsitteiden yhteensovittamista sekä yhteisen kielen ja asiantuntijuuden löytymistä. Siinä voidaan parhaimmillaan hyödyntää toisten ammattilaisten osaamista ja päästä kehittämään uusia toimintatapoja sekä rakentamaan yhteistä ymmärrystä. (Kekoni 2022.) Monialainen yhteistyö on toimintaa eri sektoreiden ja toimialojen yhteistyönä. Siinä korostuu se ettei kyse ole ammattiryhmien välisestä yhteistyöstä samalla sektorilla tai toimialalla. Monialaisessa yhteistyössä kukin ammattiryhmä edustaa omaa toimialaansa ja monialaisessa viranomaisyhteistyössä kohtaavat ammattitaito sekä palvelut. (Aaltonen 2011, 27.)

Monialaisesta yhteistyöstä säädetään Nuorisolaissa. Lain mukaan kunnassa on oltava paikallisten viranomaisten monialainen palvelu- ja ohjausverkosto, jonka kohderyhmää ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Sen tehtävänä on koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi. Verkosto edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta.

Lisäksi se edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi. (Nuorisolaki 9. §.) Palvelu- ja ohjausverkostossa tulee nostaa esiin paikkakunnalla havaittuja palveluvajeita ja myös etsivän nuorisotyön äänen tulee kuulua näissä verkostoissa. (Paananen ym. 2022, 38.)

Monialainen yhteistyö vaatii työntekijöiltä aitoa yhdessä toimimista, yhteiseen tavoitteeseen ja yhteistyöhön sitoutumista, säännöllistä yhteydenpitoa, kollegoilta oppimista sekä asiakkaan tapaamista yhdessä asiakaslähtöisesti (Hellerlander ym. 2022). Ohjaustyössä monialainen yhteistyö on vahvistunut 2000-luvulla, mutta sen tutkimus on edelleen vähäistä. Hoito- ja sosiaalityössä se on ollut keskiössä jo vuosikymmeniä. Monialainen ohjaus on eri ohjausalan toimijoiden ja palveluiden välistä yhteistyötä organisaatioiden sisällä tai niiden välillä. Yhteistyö voi olla vapaamuotoisempaa tai vakiintuneempaa. Vakiintuneena se perustuu eri hallinnonalojen yhteisiin sopimuksiin, suunnitteluun ja päätöksentekoon. (Lilja ym. 2022, 283.)

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmassa 2019 puhutaan oikeudenmukaisesta ja mukaan ottavasta Suomesta. Palvelujärjestelmästä löytyy jo monialaista osaamista ja tukea, mutta järjestelmä on sen jatkuvasta kehittämisestä huolimatta edelleen kirjava, hajanainen ja asiakkaille vaikeasti hahmotettava. Palvelujärjestelmän oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden sekä kustannusten hillinnän näkökulmasta suurimmat haasteet liittyvät perustason palveluiden vahvistamiseen, ennaltaehkäisevään työhön ja kuntoutukseen. Perustason palveluiden järjestäminen on pirstaleista. (Valtioneuvosto 2022.) Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa 2023 todetaan, että *alle 30-vuotiaat nuoret on ohjattava nopeasti työllisyyspalveluiden piiriin*. TE-palvelut siirtyvät kunnille 2025 vuoden alusta ja näin ollen monialaisten nuorille suunnattujen palveluiden pitäisi lisääntyä. (Asikainen ym. 2023.)

Monialainen yhteistyö kunnissa tukee nuorten mahdollisuuksia elämässä ja tuottaa heille helpommin saavutettavia palveluita. Yhteistyössä nuorille voidaan tarjota tukea, joka heille yhteiskunnan jäsenenä kuuluu ja vahvistaa ammattilaisten mahdollisuuksia toimia omassa työtehtävässään.

Monialainen yhteistyö mahdollistaa paremmin muun muassa nuorten elinoloihin sekä muuhun nuoria koskevaan päätöksentekoon vaikuttamisen paikallisesti kunnissa tai yhteiskunnallisella tasolla. (Määttä & Piironen 2022, 21–22.)

3.2 Monialaisen yhteistyön haasteet

Monialaisen yhteistyön haasteina voidaan nähdä kuusi näkökulmaa. Monialaista asiakasyhteistyötä tarvitsevien asiakkaiden tunnistaminen, oikeiden yhteistyökumppaneiden löytäminen, asiakastietojen käsittely ja suostumus, yhteisten prosessien ja toimintamallien puutteet, asiakastietojen käsittely sekä riittävän ja osaavan resurssin puute. Turusen (2021) mukaan monialaiseen yhteistyöhön liittyviä haasteita voidaan ratkaista määrätietoisella yhteiskehittämällä. (Turunen 2021, 7–10.) Määttä (2007) näkee monialaisen yhteistyön haasteina olevan muun muassa kilpailun resursseista, arvostuksesta ja vallasta. Haasteina voivat olla myös johdon tuen puute, yhteistyöverkoston kyseenalaistaminen, henkilöiden vaihtuvuus, tietosuoja-asioita koskevat kysymykset sekä erilaiset työkuultuurit ja kieli. (Määttä 2007, 29–30.)

Monialaisiksi kootut palvelut eivät välttämättä toimi monialaisesti vaan ne toimivat yksintekemisen kulttuurissa ja nuori ohjataan asiantuntijalta toiselle ilman yhteistyön periaatteita. Tämä johtuu usein rakenteista, jotka ovat yhteistyön taustalla. Rakenteet eivät ole muuttuneet, vaikka vaatimus työntekijöiden yhteistyölle on kasvanut. Yhteistyölle ei ole annettu riittävästi aikaa tai resursseja. (Helander ym. 2022.)

Haasteina nähdään myös keskeisten toimijoiden puuttuminen monialaisesta verkostoista tai se jos asiakkaille annettua tukea ei koordinoita asianmukaisesti voi toiminta muuttua asiakkaan näkökulmasta kaoottiseksi. Vastaavasti monialaisen verkoston toimiessa hyvin syntyy yhteinen ymmärrys asiakkaan tarvitsemista palveluista. Kun asiakkaalle tarjottavasta avusta ja päämäärästä on yhteisymmärrys, voidaan hänet heti ohjata oikean toimijan luo, kun tarvetta ilmenee. (Juvonen-Posti ym. 2020, 38–40.)

Vastuunjako saattaa muodostua monialaisessa yhteistyössä haasteeksi, ellei sitä ole selkeästi yhdessä määritelty.

Ei riitä, että sovitaan jokaisen kantavan vastuunsa omalla toimialallaan, vaan tarvitaan selkeä malli yhteisvastuun määrittelyyn. Siinä on tärkeää määritellä kolme asiaa. On syytä pohtia jokaisen omaan toimialaan liittyvä ammatillinen vastuu ja sen reuna-alueet joustavan ammattiroolin näkökulmasta.

Toiseksi on määriteltävä mitä tarkoitetaan yhteisvastuulla, jotta kokonaisuus toimii. Kolmantena määritellään erityisvastuita. Erityisvastuut voivat liittyä esimerkiksi yhdessä sovittujen tehtävien hoitamiseen. (Isoherranen 2012, 120.) Haasteita voi aiheuttaa myös tietosuojaan liittyvät kysymykset. Nuorten näkökulmasta on hankalaa, jos tieto eri viranomaisten välillä ei liiku, vaikka nuori haluaisi antaa siihen suostumuksensa. (Ervamaa 2014, 7.)

Eri hallinnonalojen yhteisten tavoitteiden ja toimintaperiaatteiden löytäminen on haasteellista niin yhteispalvelupisteissä kuin laajemmissakin yhteistyöverkostoissa. (Saikku ym. 2017, 36–39.) Hyvän yhteistyön kehittämiseen tarvitaan aikaa ja rakenteita. Edellyttää luottamusta, jotta yhteistyö todella toimii. Luottamus ei synny itsestään, vaan se tarvitsee pohjakseen tietoa toisten työnkuvista ja palveluista. (Määttä & Piironen 2022, 21).

Monialaisen ohjauspalvelun toiminta on paikoin ymmärretty asiakkaiden jakamisena erillisiin kohderyhmiin ja myös ohjaajien työkuvan rajaaminen on nousut esiin. Tämä on ristiriidassa monialaisen ohjauspalvelun yksilöllistä ohjausta korostavan lähtökohdan kanssa ja heikentää monialaisuuden tuomia hyötyjä. Monialaista työtä tulisi kehittää käytännön tasolla, jotta ohjauspalvelu todella voisi toimia todellisina tekoina. Toiminnan sisältö määrittelee palvelun matalan kynnyksen asiakaslähtöiseksi palveluksi. Ohjaustoimijoiden rajoja ylittävä monialainen ohjaus ei käynnisty muuttamalla palvelurakennetta ja yhdistämällä palveluntarjoajia monialaiseksi kokonaisuudeksi. Se tulee vaatimaan ohjauksen ammatillisten toimintatapojen ja työmuotojen tarkoituksenmukaista hyödyntämistä. (Helander ym. 2021, 294.)

Monialaiseen asiakasyhteistyöhön vaikuttaa paljon myös taustalla oleva lainsäädäntö. Vaikeuksia voi ilmetä niissä kohdin kun asiakkaan elämäntilanne, terveydentila, elämänhallinnan ongelmat, heikot asiointikyvyt tai suuri tarve eri etuuksiin ja palveluihin johtaa tilanteeseen, jossa asiakas ei pysty kunnolla hoitamaan omia asioitaan. Tällöin asiakasta tukevan ennaltaehkäisevän toiminnan tarve lisääntyy ja palveluiden oikea-aikaisuuden tärkeys korostuu. Silta omannäköiseen elämään -hankkeessa on ryhdytty kehittämään toimenpiteitä edellä mainittujen asioiden eteenpäin viemiseksi sekä avattu viranomaisten välistä yhteistyötä ja yhteistyöhön vaikuttavia lainkohtia. (Turunen 2021.)

Homma hanskaan -raportti tuo esille näkökulman nuorten parissa työskentelevien moniammatillisesta yhteistyöstä. Siinä on arvioitu moniammatillista yhteistyötä osana nuorten valtakunnallista kuntoutuskokeilua. Tavoitteena kokeilussa oli etsiä keinoja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseksi ja luoda silta peruskoulusta opiskeluun tai työelämään. Kokeilu osoittaa, että kunnissa on ammattitaitoa ja halua tukea syrjäytymisvaarassa olevia nuoria. Eri hallinnonalat ylittävään yhteistyöhön oli hyvät edellytykset. Arviointiraportin mukaan ongelmaksi nousivat toiminnan koordinointi, yhteistyökulttuurin kehittymättömyys, resurssien vähyys sekä työn- ja vastuunjakoon liittyvien velvoitteiden ja sopimusten puute. (Kontio 2010, 16–17.)

Isoherranen (2012) on tutkinut monialaisen yhteistyön haasteita sosiaali- ja terveysalalla. Hän puhuu yhteistyöhön sitoutumisen ja yhteisen ymmärryksen löytämisen tärkeydestä, jonka kautta monialaisen yhteistyön haasteet voivat muuttua yhteistyön vahvuuksiksi. Tärkeitä asioita yhteistyön onnistumisen kannalta ovat sovitut ja joustavat roolit, vastuuajattelun kehittyminen, yhteisen tiedon luominen, organisaatio rakenteena ja rajana sekä moniammatillisen yhteistyön oppiminen. (Isoherranen 2012, 153.)

3.3 Monialaisen yhteistyön onnistumisen edellytykset

Monialaisen yhteistyön merkitystä perustellaan sen myönteisillä vaikutuksilla asiakkaisiin, työntekijöihin ja mukana oleviin palveluntuottajiin (Helander ym. 2021, 283). Riittävä aikaresurssi, yhteistyön osapuolten keskinäinen tuttuus ja käytetty yhteinen kieli sekä toisen työn arvostus edistävät monialaista yhteistyötä. Yhteistyö tulee näkyväksi toisen asiantuntijuuden hyödyntämisenä, yhteisenä ymmärryksenä sekä kommunikaationa. (Timperi 2022, 19.)

Monialaisessa yhteistyössä on tärkeää löytää yhteinen kieli. Se on edellytys todelliselle yhteistyölle. Yhteinen kieli tukee yhteisiä ajatusmalleja ja niiden myötä yhteisen käsitteistön kehittymistä. Käsitteistön kehittyminen mahdollistuu, kun toisten alojen työkäytännöt ja lainsäädäntö tulevat tutuiksi. Monialaisen yhteistyön onnistuminen edellyttää yhteisesti jaettua tulkintaa yhteistyön tavoitteista, yhteistä suunnittelua sekä osaamisen johtamista. (Koskela 2013.)

Järvensivun (2019) ajatuksia verkostojen johtamisesta voi soveltaa myös monialaisen yhteistyön johtamiseen. Verkostomaista yhteistyötä ei tehdä, jos se ei ole mahdollista. Sen mahdollistaminen on ytimessä, jos halutaan saada jotakin yhdessä aikaiseksi. Yhteistyön mahdollistaminen on vallankäyttöä. Johtaminen on näissä tilanteissa ennen kaikkea yhteistyön yhteisen vallankäytön edistämistä, ei hierarkkista kuten perinteisesti johtamisesta ajatellaan. (Järvensivu 2019, 111.) Johtamisessa on huomioitava neljä elementtiä; yhteistyön edellytykset, toimivuus, kehittäminen sekä vaikutukset. Edellytysten ydintä ovat luottamus, sitoutuminen sekä keskinäinen tunteminen. Lähes yhtä tärkeitä ovat avoimuus ja yhteiset tavoitteet. Edellytykset luovat yhteistyölle onnistumisen perustan. Käytännössä toimivuuden kannalta tärkeitä asioita ovat tiedonkulku, dialogisuus sekä vastuunjako ja roolien selkeys. (Järvensivu 2019, 227–231.)

Monialaisen yhteistyön onnistumisen edellytyksiä tukee yhteinen näky nuorten mahdollisuuksista ja oikeuksista. Nuorilla on oikeus saada äänensä kuuluviin ja mahdollisuus tehdä yksilöllisiä valintoja oman elämänsä hahmottamiseksi ja rakentamiseksi. Mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä tukee nuoren kykyjä sekä itsetuntoa. Nuoret tarvitsevat kuitenkin paljon tukea lähiympäristöltään erilaisten elämänvalintojen keskellä. (Fedotoff 2016, 49.)

Toimiakseen hyvin monialainen yhteistyö edellyttää toimijoilta paikallisen palvelujärjestelmän tuntemista, vahvaa verkostoitumista ja suunnitelmallista viestintää. Nuorten parissa toimivia tahoja on kartoitettava ja kontaktoitava säännöllisesti. Yhdessä heidän kanssaan on hyvä tarkastella työnjakoa ja sitä, kuinka hyvin toimintatavat vastaavat nuorten tarpeisiin. Näin varmistetaan nuorten ohjausprosessien sujuminen mahdollisimman mutkattomasti. (Paananen ym. 2022, 36.)

Opettajankoulutukseen on kehitetty moniammatillisen yhteistyön toimintamallia TUVET-hankkeessa, joka on vaativan erityisen tuen kehittämishanke. Yksi hankkeen tavoitteista oli kehittää tutkimusperustaista toimintamallia moniammatilliseen yhteistyöhön. Toimintamallilla on tarkoitus lisäksi kehittää moniammatillista osaamista jo opettajankoulutuksessa.

Toimintamallissa on kolme osaa, moniammatillisen oppilashuoltotyön askelkartta, kuvaus oppilashuollon jäsenten vastuualueista kouluyhteisössä ja toimivan oppilashuollon yhteistyön kuvaus. Moniammatillisessa yhteistyössä lapsi ja nuori ovat keskiössä. (Äikäs & Kovanen 2021, 45–48.)

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan ehkäisyssä on selvitetty monialaisen yhteistyön ja tiedonkulun merkitystä. Sosiaali- ja terveysalalla lainsäädännössä korostuu luottamuksellisuus ja vaitiolovelvollisuus. Se ei saa kuitenkaan olla esteenä lapsen ja nuoren asioiden hoidon kannalta. Nuo asiat on hoidettava parhaalla mahdollisella tavalla. Monialainen yhteistyö ja tiedonkulku ovat myös keskeisiä asioita sote-uudistuksessa. Selvityksen mukaan on varmistettava, että uudistus muokkaa rakenteita yhteistyötä tukevaan suuntaan. Kokonaistilanteen arviointi onnistuu parhaalla tavalla, kun eri toimialojen ammattilaiset yhdistävät tietonsa ja osaamisensa heti väkivaltaepäilyn herättyä. Selkeät toimintamallit ja dokumentointi parantaisivat eri viranomaisten ja ammattilaisten yhteistyötä ja nopeuttaisivat osaltaan uhrien avun saamista. Selvityksessä todetaan, että seuranta ja kehittämistä varten olisi tärkeää luoda myös kansallisesti yhtenäinen digitaalinen tapa tallentaa tietoa. (Mäkelä & Bildjuskin & Laajasalo 2019, 124–140, Laajasalo & Rajala 2021, 12–25.)

Moniammatillinen yhteistyö on keskeinen tekijä asiakkaille tarjottavien terveyspalveluiden tehostamisessa. Moniammatillisen yhteistyön käsite on ymmärrettävä kunnolla ja sitä avataankin laajassa kirjallisuuskatsauksessa, joka käsittelee moniammatillisen yhteistyön käsitteellistä perustaa ja teoreettista viitekehystä terveyspalveluissa. Kirjallisuuskatsauksessa huomioitiin erilaiset määritelmät yhteistyölle sekä yhteistyön erilaiset teoreettiset viitekehukset. Kirjallisuuskatsauksen tulosten mukaan yhteistyö määritellään viiden taustalla olevan käsitteen kautta, jotka ovat jakaminen, kumppanuus, valta, keskinäinen riippuvuus ja prosessi. Parhaimmat yhteistyön mallit ovat niitä, jotka perustuvat vahvaan teoreettiseen taustaan joko organisaatioteoriassa tai organisaatiososiologiassa sekä empiiriseen dataan. Kirjallisuuskatsauksen mukaan eri kirjoittajien yhteistyön määritelmässä ja yhteistyöhön vaikuttavissa tekijöissä on vaihtelua. (D'Amour ym. 2005, 116–131.)

3.4 Monialainen yhteistyö etsivässä nuorisotyössä

Monialainen yhteistyö on tärkeä osa etsivän nuorisotyön työmuotoa. Monialaisen yhteistyön toteutuminen on tärkeää niin nuorten tavoittamisessa kuin heidän ohjaamisessaan oikeisiin palveluihin. Etsivät nuorisotyöntekijät hyödyntävät monialaisia verkostoja nuoren kanssa työskennellessä ja kokoavat niitä tarvittaessa nuoren ympärille. (Paananen ym. 2022, 11.) He tekevät usein yhteistyötä muiden ammattilaisten ja palveluiden kanssa saavuttaakseen yhdessä nuoren kanssa työskentelylle asetetut tavoitteet. Samanaikaisesti etsivät nuorisotyöntekijät tekevät verkostoissa työtään tunnetuksi ja varmistavat tiedonkulkua nuoren ja palveluiden välillä. He ovat nuoren puolella ja edistävät verkostoissa nuoren asioita.

Työskennellessään palveluiden ulkopuolella tai haavoittuvassa asemassa olevien nuorten kanssa etsivät nuorisotyöntekijät usein myös havaitsevat palveluverkossa olevia palveluvajeita. Havaittujen palveluvajeiden esiintuominen on tärkeää. Tällä voidaan edistää palvelukentän parempaa toimivuutta. (Paananen ym. 2022, 36.) Etsivät nuorisotyöntekijät tekevät verkostoyhteistyötä muun muassa toisen asteen oppilaitosten, sosiaali-, terveys- ja päihdepalveluiden, TE-palveluiden, Kelan, puolustusvoimien, siviilipalvelukeskuksen, poliisin ja muiden paikkakuntien etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa. (Pukarlammi & Pulkkinen 2012, 20.)

Työskennellessään verkostoissa etsivä nuorisotyöntekijä pyrkii edistämään toimijoiden välistä vuoropuhelua. Hänen tehtävänä on kunnioittaa nuorta sekä käsitellä saamiaan tietoja vastuullisesti ja luottamuksellisesti. (Paananen ym. 2022, 11.) Työskentelyn lähtökohtana on nuorilähtöisyys, jossa nuori on toiminnan keskiössä. Valtakunnallisesti etsivän nuorisotyön näkökulmasta keskeisin monialaista verkostoyhteistyötä edistävä ja samalla estävä tekijä on verkoston eri toimijoiden kyky sisällyttää etsivää nuorisotyötä perusteleva nuorilähtöinen ajattelu osaksi oman sektorin toimintaa ja toimintakulttuuria (Puuronen 2014, 40–41).

Valtakunnallisella tasolla etsivät nuorisotyöntekijät voivat olla julkisen sektorin lisäksi esimerkiksi säätiön tai yhdistyksen palveluksessa.

He voivat toimia sirpaleisenakin pidetyssä palvelujärjestelmässä kentälle kavi-
vattujen asiakasvastaavien eli case managerien tapaan ja auttaa nuoria heille
kuuluvien palveluiden ja etuuksien löytämisessä. Pohjantammen (2013) mu-
kaan etsivillä nuorisotyöntekijöillä on oltava monialaisen ja -organisaatioisen
palvelujärjestelmän hallitsemiseen vaadittuja asiantuntijatietoja, taitoja ja ver-
kostoja voidakseen suoriutua ohjauksellisista työtehtävistään. (Määttä & Piironen
2022, 12.) Nuorisotyö on väljästi säädeltyä ja siltä odotetaan kunnissa
nuorisopoliittista työtettä, mutta myös joustavaa käytännön työn toteutusta.
Tämä aiheuttaa sen, että nuorisotyön työpanosta toivotaan vähän joka puo-
lelle. Etsivässä nuorisotyössä onkin tärkeää selkeyttää ja tarvittaessa rajata
tehtävänkuvaa muille ammattilaisille. Rajausta on tehtävä niin suhteessa työn-
kuvaan kuin nuorten tarpeisiin. (Aaltonen 2011, 17.)

Etsivässä nuorisotyössä nuoren kannattelu ennen tarvittaviin palveluihin pää-
syä koetaan välttämättömänä mutta osittain myös taakkana. Etsivän nuoriso-
työn tehtävänä on täydentää jo olemassa olevia palveluja, ei korvata niitä.
Määttä ja Piironen (2022) esittävätkin kysymyksen, missä tulevat vastuun ja
osaamisen rajat vastaan? Monialainen yhteistyö on tärkeää siinä kohtaa, kun
eri alojen ammattilaiset tulevat toisiaan vastaan toisen osaamisen loppuessa.
Etsivässä nuorisotyössä monialainen ja hallinnonrajat ylittävä yhteistyö liite-
tään usein syrjäytymisen ehkäisemiseen. Näissä työmuodoissa luodaan toi-
mintarakenteita ja välineitä, joilla parannetaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä
vahvistetaan heitä sosiaalisesti. (Aaltonen 2011, 17.)

Etsivän nuorisotyön tehtävänä monialaisissa verkostoissa on toimia nuoru-
den ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien nuorten elämäntilanteiden
asiantuntijana ja työskennellä nuorisotyön lähtökohdista käsin. Etsivä nuoriso-
työntekijä huolehtii, että nuorta kuullaan ja että hän tulee kuulluksi. Samalla
hän auttaa nuorta ymmärtämään, mitä verkostoissa tehdään, keskustellaan ja
sovitaan. Etsivä nuorisotyöntekijä kulkee nuoren rinnalla, tukee häntä kerto-
maan työskentelyn kannalta olennaisia tietoja sekä tuomaan omaa tahtoaan
esiin. (Paananen ym. 2022, 39.) Etsivällä nuorisotyöntekijällä on usein hyvin
tietoa nuoren kokonaistilanteesta. Hänelle kertyy arkisissa kohtaamisissa tie-
toa, josta on hyötyä monialaisessa yhteistyössä.

Kertynyttä tietoa hyödynnetään, kun nuorta neuvotaan eteenpäin tai tehdään
häntä koskevia viranomaispäätöksiä. (Määttä & Piironen 2022, 38.) Etsivän

nuorisotyöntekijän työskentely verkostoissa on usein nuoren sekä palvelujen ja viranomaisten välistä yhteensovittamista. Etsivä nuorisotyöntekijä tuo verkostoihin lisää tietoa siitä, millaisia ovat nuoren toiveet, odotukset ja kokemusmaailma. (Paananen ym. 2022, 39.)

Nuoren asiakkuus etsivässä nuorisotyössä jatkuu niin kauan, kunnes hän on saavuttanut tavoitteensa ja asiakkuuden päättämisestä sovitaan yhdessä työntekijän ja nuoren kesken. Kun nuori pääsee tarvitsemiinsa palveluihin, ei etsivä nuorisotyöntekijä sen perusteella katkaise ohjaussuhdetta. Hän kuuntelee nuorta, keskusteleee nuoren tarpeista muuttuvissa tilanteissa sekä seuraa asioiden etenemistä toivottuun suuntaan. Lisäksi etsivän nuorisotyöntekijän tehtävänä on viestiä nuorelle luottamuksesta muihin ammattilaisiin, palvelujärjestelmään ja yhteiskuntaan. (Paananen ym. 2022, 39.)

Hapulahti (2018) on mallintanut monialaista yhteistyötä etsivän nuorisotyön ja oppilaitoksen välille. Tämän kehittämistyön tavoitteena oli luoda monialainen yhteistyömalli, jonka avulla nuoren ammatillisia opintoja ja hänen elämäntilannettaan pystytään tukemaan kokonaisvaltaisesti yhteistyössä. Nuori on yhteistyömallissa keskiössä ja mallissa määritellään tapaamisten tavoitetta, työnjakoa, toimintamalleja ja arvoja. Mallissa on viisi pedagogista lähtökohtaa, joiden avulla nuorelle pystytään nimeämään realistiset ja oikeat tukitoimet. Lähtökohdat ovat; nuoren pääprosessi, monialainen yhteistyö, tiedonkulku ja avoimuus, välittävä ilmapiiri sekä ennakointi. Monialainen yhteistyömalli ”Sujuva polku” on todettu toimivaksi Luksian ja etsivän nuorisotyön välillä ja malli on muokattavissa muihinkin monialaisiin ympäristöihin. (Hapulahti 2018.)

4 KEHITTÄMISPROSESSIN TOTEUTUS

4.1 Kehittämisen tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön ja työllisyyden kuntakokeilun välistä monialaista yhteistyötä. Kehittämistoimenpiteiden pohjalta syntyy selkeä yhteistyömalli etsivän nuorisotyön palveluohjaajien ja työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmentajien väliseen yhteistyöhön.

4.2 Kehittämisen toimenpide

Kehittämistyön toimenpiteenä on monialaisen yhteistyömallin luominen etsivän nuorisotyön palveluohjaajista ja työllisyyden kuntakokeilun nuortentiimin omavalmentajista koostuvan monialaisen yhteistyöryhmän kehittämistyöskentelyiden avulla. Tuotoksena syntyy organisaatioiden välinen monialaisen yhteistyön toimintamalli, joka selkeyttää työntekijöiden välistä yhteistyötä, tukee asiakkaita kokonaisvaltaisemmin ja edesauttaa asiakkaiden sujuvampaa siirtymää palvelusta toiseen.

4.3 Kehittämismenetelmät ja niiden soveltaminen

Tämä opinnäytetyö on tutkimuksellinen kehittämistyö. Tutkimuksellisessa kehittämisessä liikutaan tutkimuksen ja kehittämisen rajapinnalla (Toikko & Rantanen 2009, 156). Tutkimus ja kehittäminen yhdistyvät niin, että kehittämisessä hyödynnetään tutkimuksen tietoa. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta kuvaa tutkimuksen ja kehittämisen yhteyttä. Puhutaan myös kehittävästä tutkimuksesta. Painotus voi vaihdella. Se voi olla tilanteen mukaan joko enemmän tutkimuksessa tai kehittämisessä. Tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa tuotetaan tietoa, jonka lähtökohdat nousevat käytännön toiminnasta sekä rakenteista. Tutkimuksellinen kehittäminen on uusi tapa tuottaa tietoa, jossa tutkimus on avustavassa roolissa. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta tähtää perustellun tiedon tuottamiseen ja konkreettisiin muutoksiin. (Toikko & Rantanen 2009, 19–23.)

Kehittämisellä tähdätään määritellyn tavoitteen saavuttamiseen. Kehittäminen voi sisältää uusien ideoiden keksimistä sekä niiden levittämistä ja vakiinnuttamista. Kehittämistä voidaan pitää käytännöllisten asioiden korjaamisena, parantamisena ja edistämisenä. Kehittämisellä tuotetaan myös uuden tiedon ja taidon siirtämistä. Onnistuneen kehittämistyön tuotokset saatetaan ottaa käyttöön muissakin organisaatioissa. (Toikko & Rantanen 2009, 15–16.)

Kehittäminen on tavoitteellista, siihen liittyy ajatus muutoksesta ja sillä tavoitellaan jollain lailla tehokkaampaa tai parempaa toimintatapaa tai rakennetta. Lähtökohtana voi olla joko nykyisen tilanteen tai toiminnan haasteet tai näky uudesta. Oleellista kuitenkin on, että tapahtuu muutosta. Muutoksen suunta on menneestä tulevaa kohti. (Toikko & Rantanen 2009, 15–16.)

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tiedonkeruumenetelminä käytetään kyselyä ja teemahaastattelua ja osallistavina menetelminä yhteisiä kehittämistapaamisia. Keskeisten toimijoiden mukaan saaminen kehittämisprosessiin heti alussa on tärkeää. Tällä tavoin voidaan huomioida toimijoiden erilaisia tarpeita ja intressejä mahdollisimman hyvin sekä saada heidät osallistumisen kautta sitoutumaan yhteiseen kehittämiseen. (Toikko & Rantanen 2009, 90.) Kehittämistapaamisia varten perustetaan kehittämistyöryhmä, johon osallistetaan toimijoita molemmista organisaatioista. Tapaamisilla työryhmä mallintaa monialaista yhteistyötä ja rakentaa organisaatioiden välisen monialaisen yhteistyömallin.

Osallistavien kehittämistapaamisten työskentelymenetelmänä käytetään soveltaen aivoriihimenetelmää, joka on erinomainen luovaan ongelmanratkaisuun soveltuva työskentelymenetelmä. Sen avulla voidaan tuottaa ideoita turvallisessa työskentely-ympäristössä. Menetelmän vahvuutena pidetään sen avulla saatavaa suurta ideamäärää sekä sitä, että toisten ideoinnin pohjalta voi syntyä myös uusia ideoita. Aivoriihimenetelmän toimintavaiheita ovat menetelmään tutustuminen, ongelman asettaminen ja rajaaminen, ideointivaihe, arviointivaihe sekä lopuksi valintavaihe. (Innokylä 2023.) Tässä kehittämistyössä aivoriihityöskentelyn avulla saadaan tehokkaasti tuotettua tietoa tarvittavasta aiheesta ja koottua keskeiset asiat etsivän nuorisotyön ja kuntakokeilun nuorten tiimin välisen monialaisen yhteistyön kehittämistä varten.

Kaikille etsivän nuorisotyön palveluohjaajille sekä työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmentajille lähetettävällä alkukartoituskyselyllä kerätään aineistoa monialaisen yhteistyön lähtötilanteesta kehittämistyön pohjaksi. Tarkoituksena on nostaa esiin näkökulmia monialaisen yhteistyön nykytilanteesta, siitä mitkä tekijät ovat tärkeitä yhteistyön sujumisen kannalta sekä asioita, joita tulisi yhteistyön näkökulmasta kehittää. Alkukartoituskysely toteutetaan Google Formsilla ja lähetetään työntekijöille sähköpostitse.

Osana kehittämistyötä haastatellaan teemahaastattelua hyödyntäen kolmea etsivän nuorisotyön asiakkuudessa olevaa nuorta. Teemahaastattelulla tarkoitetaan puolistrukturoitua haastattelua, joka avoimuudessaan on lähellä syvähaastattelua.

Teemahaastattelussa edetään tiettyjen teemojen ja teemoihin liittyvien tarkentavien kysymysten mukaan. Teemahaastattelussa voidaan tarkentaa ja syventää kysymyksiä haastateltavan vastauksiin perustuen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 207.) Teemahaastatteluista saadaan nuorten eli palveluita käyttävien asiakkaiden näkökulmia ja ajatuksia kehittämistyön aineistoksi.

Kehittämistoimintaa voidaan dokumentoida erilaisilla muistioilla ja raporteilla (Toikko & Rantanen 2009, 142). Tässä kehittämistyössä yhteiskehittämistapaamiset dokumentoidaan muistiinpanoja tekemällä ja keskusteluja tallentamalla. Tällä tavoin saadaan talteen tapaamisten keskusteluista esiin nousseet asiat ja näkökulmat. Työskentelytapoina käytetään pienryhmä- ja yleiskeskusteluja, joita toteutetaan kolmessa ryhmätyötilanteessa (kehittämistapaamiset). Ryhmätyötilanteisiin osallistuu kolme etsivää nuorisotyöntekijää sekä kolme kuntakokeilun nuortentiimin omavalmentajaa. Kehittämistyöhön osallistuvan osallistujakunnan on oltava monipuolinen ja tavoitteena on löytää yhteisymmärrys. Sen pohjalta pystytään rakentamaan toimintasuunnitelmia, joista tulee puheiden sijaan yhteistoiminnallisia tekoja. (Lehtonen 2004, 15.)

Tutkimuksellisessa kehittämisessä tutkimus palvelee kehittämisprosessia. Kehittämisprosessin alussa kerätty tieto tukee kehittämisryhmän reflektiivistä pohdintaa ja kannustaa dialogiin. (Toikko & Rantanen 2009, 116.) Alkukartoituskyselystä saadut vastaukset ja nuorten teemahaastatteluissa esiin nostamat asiat toimivat kehittämistapaamisissa aineistona ja reflektiivisenä herättäjänä. Aineiston tiedon käyttökelpoisuus on kehittämistoiminnassa keskiössä, näin ollen se voi olla tieteellisen tiedon kanssa tasavertaista.

Monialaisen yhteistyön kehittämisprosessi näyttäytyy kokonaisuudessaan reflektiivisenä prosessimaisena toimintana. Reflektiivisessä prosessissa edellytetään konkreettisen kehittämistoiminnan ja analyttisen erittelyn vuoropuhelua. Yhteistyön kehittäminen ei etene pelkästään ydinkehittäjien ehdoilla vaan se kehittyy keskinäisen jakamisen ja ymmärtämisen kautta. Kehittäminen edellyttää dialogia, jonka kautta saadaan vastauksia annettuihin kysymyksiin. (Toikko & Rantanen 2009, 166.)

Dialogin edellytyksenä on kaikkien toimijoiden tasavertainen ja aktiivinen osallistuminen. (Toikko & Rantanen 2009, 166.)

Osallistuva kehittäminen rakentuu dialogisen moniäänisyyden varassa ja ratkaisuja haetaan yhteisessä vuorovaikutuksessa. (Toikko & Rantanen 2009, 166.)

Osallistava kehittämisprosessi voi tuottaa paljon sellaista, mitä muilla kehittämisohjelmilla ei ole osattu tavoitella. Monimuotoinen tiedon tuotanto on tärkeää. (Toikko & Rantanen 2009, 174.) Kehittämistapaamisissa syntynyt sosiaalinen tieto ylittää teorian ja käytännön rajan. Prosessimaisesti tuotettu sosiaalisesti rakentunut tieto on tarkentuvaa ja täydentyvää, se ei ole perinteisen tiedeperustaista. Yhdessä oppiminen korostuu osallistavissa toimintatavoissa. (Toikko & Rantanen 2009, 162.) Kriittisyys on tutkimuksellisen ja osallistavan kehittämistoiminnan keskeinen tunnusmerkki. Monialaisen yhteistyön mallintamisen kehittämisessä kriittinen ajattelu tarkoittaa esimerkiksi kuntakokeilun nuorten tiimin ja etsivän nuorisotyön erilaistenkin intressien jäsentämistä ja niiden olemassaolon hyväksymistä. (Toikko & Rantanen 2009, 163–164.)

5 KEHITTÄMISPROSESSIN ETENEMINEN

5.1 Alkukartoitus

Alkukartoitus toteutettiin helmikuussa 2023 Google Formsilla tehdyllä kyselyllä (liite 1). Kyselyssä oli molemmille toimijatahoille samat kysymykset ja niihin vastattiin anonyymisti avoimilla vastauksilla. Kysely lähetettiin sähköpostilla 16 kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmentajalle sekä kahdeksalle etsivän nuorisotyön palveluohjaajalle. Kysely laitettiin kopiona tiedoksi myös organisaatioiden esihenkilöille. Sähköpostiviestissä kerrottiin opinnäytetyön tarkoituksesta ja korostettiin sitä, miksi kyselyyn vastaaminen on tärkeää. Lisäksi kerrottiin siitä, että kyselyn vastauksia tullaan käsittelemään ensimmäisessä kehittämis-tapaamisessa. Samalla sähköpostilla haimme kehittämisryhmään osallistujia. Kiinnostuksen osallistua kehittämisryhmän työskentelyyn sai lähettää yksityisesti sähköpostilla kehittämistyön tekijöille.

Alkukartoituskyselyyn annoimme vastausaikaa kaksi ja puoli viikkoa. Ensimmäisen viikon jälkeen vastauksia oli tullut vain muutama. Viikkoa ennen vastausajan umpeutumista laitoimme vielä sähköpostilla kaikille muistutusviestin kyselyyn vastaamisesta.

Kaiken kaikkiaan saimme omavalmentajilta vastauksia 13 ja etsivän nuorisotyön palveluohjaajilta viisi. Alkukartoituskyselyllä saatiin esiin nuorten tiimin omavalmentajien ja etsivän nuorisotyön palveluohjaajien näkemyksiä ja ajatuksia kehittämistyön pohjaksi. Kyselyn vastauksista nousi molempien organisaatioiden toimijoiden näkökulmasta esiin se, että monialaisen yhteistyön kehittämiseksi on tarvetta, vaikkakin yhteistyötä jo tehdään ja toteutunut yhteistyö koetaan onnistuneeksi.

Nuorten tiimin omavalmentajien vastauksista käy ilmi, että etsivän nuorisotyön kanssa tehdyssä yhteistyössä ei ole ollut haasteita, vaikka yhteistyö on vähentynyt kuntakokeilun aikana. Mahdollisuus ohjata nuoria etsivään nuorisotyöhön on unohtunut palvelutarjonnan ollessa suurta. Toteutunut yhteistyö on ollut nuoren eli asiakkaan tapaamista yhdessä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa tai sähköpostilla Nuorisolain mukaisen ilmoituksen tekemistä etsivään nuorisotyöhön. Yksi vastaaja nostaa esiin tiedon kulun haasteellisuuden tietosuoja-asiain vuoksi. Vastaajista neljä ei ollut tehnyt ollenkaan yhteistyötä etsivän nuorisotyön kanssa. Vastausten mukaan joillakin omavalmentajista ei ole ollut tietoa etsivästä nuorisotyöstä tai työntekijöiden työnkuvasta.

Nuorten tiimin omavalmentajat toivovat tulevalta monialaiselta yhteistyöltä etsivän nuorisotyön kanssa tiiviimpää yhteistyötä ja parempaa tiedonkulkua. Yhteistyötä tulevaisuudessa helpottaisi myös tutuksi tuleminen ja selkeät toimintaohjeet siitä, miten etsivään nuorisotyöhön ollaan yhteydessä. Vastauksista nousee myös toive, että etsivä nuorisotyöntekijä ja nuori ottaisivat yhdessä yhteyttä omavalmentajaan ja pyytäisivät tapaamista, jos ilmoitus nuoresta on tullut omavalmentajalle. Yhteinen monialaisen yhteistyön kehittäminen nähdään hyödyllisenä asiana, sillä nuorten tiimin omavalmentajat ja etsivät nuorisotyöntekijät tekevät työtä pitkälti saman kohderyhmän kanssa. Tehokkaalla ja tiiviimmällä yhteistyöllä voidaan saada nuoria takaisin palveluiden piiriin ja varmistaa heille vahvempi tuki työllistymiseen tai koulutukseen suunnatessa. Tärkeänä pidetään myös sitä, että Lahden kaupunki saa selkeämmän kuvan siitä, millaiset palvelut ja palvelunohjaus vie asiakkaita parhaiten kohti tavoitteita.

Etsivän nuorisotyön palveluohjaajista kaikki kyselyyn vastanneet olivat tehneet yhteistyötä nuorten tiimin omavalmentajien kanssa.

Yhteistyö on ollut yksittäisten nuorten tapaamista yhdessä muun muassa aktivointisuunnitelman tekemisen puitteissa sekä asioiden hoitamista puhelimitse yhteistyössä nuoren kanssa. Yhdessä hoidetut asiat ovat liittyneet esimerkiksi työkokeiluun liittyvien asioiden selventämiseen. Toteutuneessa yhteistyössä nuorten tiimin omavalmennuksen kanssa ei nähdä olevan haasteita, mutta yhteistyötä toivotaan olevan enemmän.

Etsivällä nuorisotyöllä on asiakkanaan nuoria, jotka ovat myös kuntakokeilun asiakkaita. Yhteistyötä kuntakokeilun omavalmentajan kanssa ei kuitenkaan ole. Tämä voi liittyä esimerkiksi tietosuojaan liittyviin asioihin. Tietojen vaihtoon täytyy myös aina olla nuoren suostumus. Eräs vastaaja nostaa esiin sen, että mikäli etsivällä nuorisotyöntekijällä sekä omavalmentajalla on ollut selkeä kuva tietojen vaihdon suostumuksesta, on yhteistyö ollut todella onnistunutta. Nuoren työllistymis- tai aktivointisuunnitelmaa tehdessä on otettu huomioon nuoren tekemä yhteistyö etsivän nuorisotyön palveluohjaajan kanssa. Nuorten tiimin omavalmennuksessa on tunnistettu etsivän nuorisotyön tarjoamat palvelut yhtenä toimintamuotona työllistymistä edistävässä suunnitelmassa.

Etsivässä nuorisotyössä nähdään tärkeänä monialaisen yhteistyön kehittäminen yhdessä nuorten tiimin omavalmennuksen kanssa. Yhteistyöltä toivotaan tulevaisuudessa säännöllisiä tapaamisia esimerkiksi pari kertaa vuodessa. Avoimen yhteistyön toivottiin jatkuvan ja sen nähdään edellyttävän selkeitä käytäntöjä nuoren suostumuksen pyytämiseen tietojenvaihtoa varten. Etsivässä nuorisotyössä nähdään, että olisi nuoren edun mukaista, että etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu muun muassa suunnitelmien tekemiseen yhteistyössä nuoren ja omavalmennuksen kanssa. Tämän myötä etsivän nuorisotyön palveluohjaaja on tietoinen suunnitelmasta ja pystyy tukemaan nuorta suunnitelman toteuttamisessa. Etsivän nuorisotyön vastauksissa ehdotetaan, että nuoren palvelutarvetta selvitetessä omavalmentajalla olisi tieto etsivästä nuorisotyöstä ja hän voisi jo heti nuoren asiakkuuden käynnistyttyä ehdottaa nuorelle yhteistyötä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Mikäli nuori suostuu yhteistyöhön tai ainakin yhteen yhteistapaamiseen, voisi etsivän nuorisotyöntekijän kutsua tapaamiseen mukaan.

Etsivässä nuorisotyössä toivotaan lisää ymmärrystä kuntakokeilun prosesseista.

Tämä mahdollistaisi paremman ennakkoinnin ja varautumisen nuorten muuttuviin tilanteisiin. Sujuvalla palvelupolulla ja tarvittavilla, oikea-aikaisilla tukitoimilla nuoren polku työllistymistä edistäviin palveluihin voisi hyvinkin lyhentyä. Siten pystyttäisiin ehkäisemään pitkittyneen toimeettomuuden myötä seuraavia haittavaikutuksia. Yhteistyön kehittämisen toivotaan lisäävän myös tuttuutta ja näin ollen helpottavan yhteistyötä tulevaisuudessa.

Alkukartoituskyselystä saatuja vastauksia yhdistää toteutuneen monialaisen yhteistyön toimivuus, mutta yhteistyö voisi olla säännöllisempää ja yhteinen yhteistyön kehittäminen nähdään tärkeänä asiana. Omavalmentajista osalla ei ole ollut yhteistyötä etsivän nuorisotyön kanssa tai tietoa etsivästä nuorisotyöstä työmuotona. Myös nuorten suostumuksen saaminen monialaisen asiakaskohtaisen yhteistyön varmistamiseksi vaatii tarkennuksia molempien toimijoiden kanssa. Onnistuneessa ja toteutuneessa yhteistyössä on saatu asiakkaalta suostumus tietojen vaihtoon ja yhteistyöhön.

5.2 Teemahaastattelut

Teemahaastattelut toteutettiin helmikuussa 2023 kolmelle etsivän nuorisotyön asiakkaana olevalle nuorelle. Työllisyyden kuntakokeilusta saatu tutkimuslupa ei kattanut heidän asiakkuudessaan olevia nuoria, joten tästä syystä haastattelut nuorten kokemuksista ja näkemyksistä monialaisesta yhteistyöstä tehtiin ainoastaan etsivän nuorisotyön asiakkuudessa oleville nuorille.

Koska tässä kehittämistyössä tavoiteltu tulos monialaisen yhteistyön mallintaminen koskee kummankin organisaation asiakkuudessa olevia nuoria, toimme teemahaastatteluiden avulla kehittämistyön tueksi myös nuorten näkemyksiä ja kokemuksia monialaisesta yhteistyöstä. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina etsivän nuorisotyön toimistotiloissa Lahdessa. Tilat ovat häiriöttömät ja sopivat näin ollen erinomaisesti haastattelupaikaksi. Lisäksi ne olivat etsivän nuorisotyön asiakkuudessa oleville nuorille entuudestaan tutut.

Haastattelu oli jaettu kahteen osaan. Aluksi nuorilta kysyttiin yleisesti asiakkuudesta etsivässä nuorisotyössä. Tämän jälkeen paneuduttiin heidän kokemuksiinsa monialaisesta yhteistyöstä (liite 2). Haastattelu tulee aina tallentaa jollain tapaa, jolloin se sujuu ilman katkoja.

Tallentamalla mahdollistuu myös luonteva ja vapautuneempi keskustelu, joka olisi voinut katketa vastauksia kirjoittaessa. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 75.) Tee-mahaastattelut tallennettiin Wordin sanelulla, mikä sopi tähän tarkoitukseen hyvin.

Nuorten haastatteluista kävi ilmi, että he pitävät monialaisissa yhteistyötapaamisissa erittäin merkittävänä kuulluksi ja huomioiduksi tulemista sekä sitä, että saa itse vaikuttaa tapaamisissa tehtyihin suunnitelmiin. Vastaajat mainitsivat, että vaikka on ollut monta työntekijää, niin asiat ovat sujuneet hyvin ja tehtävänjako työntekijöiden välillä on pääsääntöisesti ollut heidän kokemuksensa mukaan selkeää. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että monien tahojen yhteisissä tapaamisissa mukana on joku, joka voi jälkikäteen sanoittaa tilannetta ja sovittuja asioita nuorelle, jos ne jäävät epäselväksi tai ei itse muista mitä sovittiin. Nuoret kokivat, että juuri tämän edellä mainitun seikan vuoksi, etsivällä nuorisotyöntekijällä on ollut merkittävä rooli tapaamisissa. Etsivä nuorisotyöntekijä on toiminut tapaamisessa nuoren henkisenä tukena. Vastausten perusteella nuorisotyöntekijän paikalla oleminen on usein helpottanut nuoren tilanteessa olemista sekä sitä, että on ylipäänsä uskaltanut mennä tapaamiseen paikalle.

5.3 Yhteiskehittämistapaamiset

5.3.1 Ensimmäinen kehittämistapaaminen

Monialaisen yhteistyön mallinnuksen kehittämisprosessissa pidettiin kolme kehittämisyhmän tapaamista. Yhteiskehittämistapaamiset toteutuivat maaliskuu-, huhti- ja syyskuussa 2023 ja olivat jokainen kestoltaan kaksi tuntia.

Ensimmäinen kehittämisryhmän tapaaminen pidettiin maaliskuussa 2023 etsivän nuorisotyön toimistotiloissa. Paikalla oli kolme omavalmentajaa kuntako-keilun nuorten tiimistä sekä kolme etsivän nuorisotyön palveluohjaajaa. Tapaamisen sisällöt tallennettiin tekemällä muistiinpanoja keskusteluista sekä aivoriihi -työskentelystä. Ennen tapaamista olimme pyytäneet osallistujia valmistautumaan kertomaan lyhyesti työnkuvistaan.

Tapaamisen aluksi esittäydyimme ja kerroimme opinnäytetyömme kehittämissuunnitelmasta sekä roolistamme tapaamisten fasilitaattoreina.

Tämän jälkeen kehittämistapaaminen jatkui ryhmäläisten esittäytymisillä sekä työnkuvien läpikäymisellä. Keskustelua käytiin muun muassa asiakasmääristä sekä omavalmennuksen työnkuvassa olevasta viranomaistyön ja valmentajan roolin tasapainoilusta. Keskustelu jatkui etsivän nuorisotyön ja nuortentiimin omavalmennuksen tämänhetkisestä yhteistyöstä ja oli saman suuntaista alkukartoituksessa esiin tulleiden seikkojen kanssa. Toteutunut yhteistyö on onnistunutta, mutta yhteistyötä saisi olla enemmän ja säännönmukaisemmin.

Kehittämistapaaminen jatkui alkukartoituskyselyihin sekä nuorten teemahaastattelussa esiin tulleisiin asioihin perehtymällä. Olimme laittaneet työskentelytilan seinälle alkukartoituskyselyn vastaukset sekä litteroidut nuorten teemahaastatteluiden vastaukset. Kehittämisryhmäläiset saivat vapaasti kierrellä tilassa omaan tahtiin ja tutustua näiden sisältöihin. Tällä halusimme varmistaa sen, että kehittämissyöryhmäläisillä on aidosti kehittämistyön tukena käytössään alkukartoituksista ja teemahaastatteluista saatu tieto ja näkemykset.

Seuraavaksi siirryimme aivoriihityöskentelyyn (taulukko 1). Pohdimme tärkeitä asioita yhteistyön onnistumisen ja toteutumisen kannalta sekä sitä miten kyseiset asiat saavutetaan. Pyysimme kehittämissyöryhmäläisiä kirjaamaan kaikki mieleen tulleet asiat ja ideat muistilapuilla lehtiötaululle. Kehittämistapaamisen jälkeen jäsentelimme työskentelyssä esiin nousseet asiat taulukkomuotoon, jota työstimme taas yhteisesti toisella kehittämistapaamisella.

Taulukko 1. Aivoriihityöskentely

Mitä?	Miten?	Miten?	Miten?
Toisen työ tutuksi, avoimuus, osataan kertoa nuorille palveluista, tieto toisen työkuivasta, oikeat yhteystiedot, tietoisuus mahdollisuuksista, olisi kiva saada nimille kasvat, tieto milloin ja miten ohjata toisen palveluun	Toisen työ tutuksi varjostamalla puolin ja toisin	Molempien organisaatioiden yhteystietolista Yksi yhteyshenkilö molemmista organisaatioista	Avoin kysymys ja vastaus kulttuuri Toiminnan esittelyjen kohdentaminen Mitä te oikein teette?
Nuoren tilanteen tunnistaminen. Mitä nuoren tilanne edellyttää?	Suorapuhe, rehellisyys		
Asiakkaan suunta? Onnistunut työllisyysuunnitelma, tuki työllistymisuunnitelman toteutumiselle	Mukaan asiakkaan kanssa tapaamisille puolin ja toisin	Tapaamalla ja keskustelemalla	Yhteiset tapaamiset sääntö ei poikkeus
Säännölliset yhteistyöpalaverit	Yhteiset palaverit pienemmällä porukalla, joista terveiset tiimeille	Yhteistyöpalaverit 2-4 x vuodessa	Yhteisöpalaverit 2 x vuodessa
Matalakynnys yhteistyölle	Etsivä mukaan asiakastapaamisille	Yhteinen TYKY päivä	
Selkeä työnjako, kuka hoitaa mitään? Yhteinen päämäärä, yhteinen tahtotila	Visuaalisuus: Etsivän nuorisotyön ja nuortentimin omavalmentajien rajapinnasta kuva ja auki kirjataan rajapinta	Yhteiset toimintaohjeet	Ohje: Etsiville Omavalmentajille
Lupa tietojen vaihtamiseen, tietosuojan rajat ja porsaanreiät, tiedonsiirron helppous	Yhteys tapaamisella omavalmentajaan tai etsivään → nuoren suostumus Voiko nuorelta kysyä saako lähettävälle taholle kertoa, jos asiakkuutta ei synny (edellyttää tietenkin kontaktia)? → Ei vastausta: oletus, että saa kertoa?	Nuorisolaista tietoa	
Asiakas keskiössä, nuoren suostumus ja osallisuus	Saada asiakas ymmärtämään yhteistyön hedelmää	Arvojen avaaminen toiminnan esittelyissä	
Missä vaiheessa omavalmentaja on yhteydessä etsivään?	Voisiko etsivä olla yhteydessä omavalmentajaan?	Case esimerkit?	Yhdet yhteyshenkilöt
	"Pakottamisen" purkaminen		

Selkeän työnjaon tärkeys nousi esiin aivoriihityöskentelyn aikana ja siitä keskusteltiin pitkään. Esiin nostettiin idea etsivän nuorisotyön ja nuorten tiimin omavalmentajien rajapinnan auki kirjaamisesta ja visualisoinnista. Samaisessa keskustelussa pidettiin tärkeänä selkeitä toimintaohjeita. Keskustelun lopputulemana päädyimme siihen, että kehittämissyöryhmäläisillä on ennen huhtikuun työskentelyä mietittävänä mitä he odottavat konkreettiselta yhteistyöltä toisiltaan ja mitä yhteisellä rajapinnalla konkreettisesti tapahtuu ja mitä siellä voidaan yhdessä tehdä. Sovimme, että käytämme seuraavalla tapaamisella tämän asian keskustelemiseen tunnin verran aikaa ennen kuin siirrymme kietyttämään yhteistyömalliin nostettavia asioita.

Kehittämisyhmän ensimmäisen tapaamisen aikana keskusteltiin myös yhteisen päämäärän tärkeydestä ja nuorta aidosti palvelevista suunnitelmista. Jos nuoret eivät jostain syystä uskalla kuntakokeilussa tapaamisilla puhua asioistaan omavalmentajalle, voisiko tätä asiaa yhteistyöllä hälventää? Etsivät nuorisotyöntekijät kertoivat jo nyt käyvänsä asiakasnuorten kanssa paljon keskusteluja hälventääkseen ”viranomaismörkö” -näkökulmaa kuntakokeilusta. Nuorten teemahaastatteluista nousi esiin, että etsivä nuorisotyöntekijä nähdään usein nuoren silmissä epävirallisempänä viranomaisena kuin omavalmentaja ja etsivän nuorisotyöntekijän tapaamisella on monesti nuoren mielestä rennompaa ilmapiiriä. Tämä voi edesauttaa luottamuksen syntymistä nuoren ja työntekijän välillä ja helpottaa keskustelujen käymistä vaikeiltakin tuntuvista asioista. Etsivällä nuorisotyöntekijällä on usein myös enemmän aikaresurssia yhtä asiakasta kohden kuin omavalmentajalla.

Lisäksi tapaamisen aikana keskusteltiin siitä, miten tärkeää on saada nuorelle kestävä palvelupolku, tehdä tarvittavia oikea-aikaisia toimenpiteitä ja antaa kokonaisvaltaista tukea. Tapaamisen lopuksi sovimme vielä seuraavan tapaamisen ajankohdasta ja sisällöistä. Lähetimme kehittämisyhmäläisille ensimmäisen tapaamisen muistiinpanot ja aivoriihiöskentelyssä esiin nousseet asiat välitehtävän pohdinnan tueksi. Saimme kehittämisyhmältä palautetta kehittämistapaamisen selkeästä kokonaisuudesta.

5.3.2 Toinen kehittämistapaaminen

Toinen kehittämistapaaminen pidettiin huhtikuussa 2023 etsivän nuorisotyön toimistotiloissa. Tapaamiseen osallistui kaksi omavalmentajaa kuntakokeilun nuorten tiimistä ja kolme etsivän nuorisotyön palveluohjaajaa. Pääsimme sujuvasti päivän aiheeseen ja keskustelu oli aktiivista. Keskustelut tallennettiin Wordin sanelulla.

Tapaaminen oli jaettu kahteen osaan. Aluksi käsitelimme osallistujille viime tapaamiskerran jälkeen annettua välitehtävää, mikä liittyi organisaatioiden välisen yhteisen rajapinnan työskentelyyn. Rajapintatyöskentelystä käytiin aktiivista keskustelua ja odotuksia rajapintatyöskentelylle avattiin konkreettisiksi toimenpiteiksi (kuva 1).

Keskustelun tueksi ja visualisoimiseksi olimme piirtäneet lehtiötaululle limittäin kaksi ympyrää, jotka kuvasivat etsivää nuorisotyötä ja nuorten tiimin omavalmennusta. Keskustelussa nousseet konkreettiset toimenpiteet kirjattiin muistilapuille ja kiinnitettiin rajapintaa kuvaavalle lehtiötaululle.

Rajapinnalla tapahtuva monialainen yhteistyö asiakasnuoren asioissa

Kuva 1. Rajapinnalla tapahtuva monialainen yhteistyö

Tämän jälkeen jatkoimme ensimmäisellä kehittämistapaamisella aloitettua aivoriihiyöskentelyä. Jokainen kehittämissuunnitelman osallistuja nosti tekemästä yhteenvetotaulukosta esiin yhteistyön näkökulmasta tärkeiksi katsomiin asioita. Yhteisen keskustelun ja taulukon asioiden rajaamisella saimme nostettua konkreettiset asiat yhteistyömalliin (taulukko 2). Keskustelussa painottui asiakasnuoren keskiössä oleminen ja yhteisen suunnitelman toteutuminen nuoren asioiden edistämiseksi.

Taulukko 2. Aivoriikityöskentelyn toinen osa

Taulukko 2. Aivoriikityöskentelyn toinen osa

Mitä	Miten	Miten
Toisen työ tutuksi, avoimuus, osataan kertoa nuorille palveluista, tieto toisen työnkuvasta, oikeat yhteystiedot, tietoisuus mahdollisuuksista, olisi kiva saada nimille kasvot, tieto milloin ja miten ohjata toisen palveluun	Molempien organisaatioiden ajantasainen yhteystietolista Yksi yhteyshenkilö molemmista organisaatioista Toiminnan esittelyiden kohdentaminen	
Nuoren tilanteen tunnistaminen. Mitä nuoren tilanne edellyttää?	Suorapuhe, rehellisyys	
Asiakkaan suunta? Onnistunut työllisyysuunnitelma, tuki työllistymissuunnitelman toteutumiselle	Mukaan asiakkaan kanssa tapaamisille puolin ja toisin	
Säännölliset yhteistyöpala- verit	Yhteispala- verit 2 x vuodessa	
Matalakynnys yhteistyölle	Etsivä mukaan asiakastapaamisille	Avoimet ovet puolin ja toisin
Selkeä työnjako, kuka hoitaa mitään? Yhteinen päämäärä, yhteinen tahtotila	Rajapinnan yhteinen työ monialaiseen yhteistyömalliin (kuva 2)	
Lupa tietojen vaihtamiseen, tietosuojan rajat ja porsaanreiät, tiedonsiirron helppous Asiakas keskiössä, nuoren suostumus ja osallisuus	Yhteys tapaamisella omavalmentajaan tai etsivään → nuoren suostumus - Jos etsivästä nuorisotyöntekijästä ei kuuli 1-3kk yhteistyö nuoren kanssa ei ole käynnistynyt. - Etsivä nuorisotyöntekijä ottaa nuoren kanssa yhdessä yhteyttä omavalmentajaan, jos yhteistyö nuoren kanssa on syntynyt.	Nuorisolaista tietoa omavalmentukseen. Omavalmentaja ja nuori voivat ottaa yhdessä yhteyttä etsivään nuoristyöhön s-postilla lahti.fi osoitteeseen, mikäli nuori niin haluaa. S-postiin omavalmentaja ja nuori voivat kirjata suostumuksesta yhteistyöhön ja sopia yhteydenpidosta. <u>Nuoren suostumuksella</u> työllistymissuunnitelman lähettäminen etsivälle nuorisotyöntekijälle.
Missä vaiheessa omavalmentaja on yhteydessä etsivään?	Avataan tämä monialaiseen yhteistyömalliin; Mistä nuori puhuu? → aiheet → etsivä nuorisotyö	

Kuntakokeilussa asiakasnuorten kanssa tehdyistä suunnitelmista puhutaan nimillä työllistymissuunnitelma tai aktivointisuunnitelma. Etsivän nuorisotyön palvelu voi linkittyä näihin suunnitelmiin tukemalla nuorta suunnitelmaan sisältyvien asioiden toteutumisessa. Nuoren tukeminen hänen suunnitelmansa toteutumisessa nähtiin erittäin tärkeäksi varsinkin silloin, jos nuoren oma toimintakyky tai voimavarat eivät siihen riitä.

Yhteisen asiakkuuden näkökulmasta sekä etsivän nuorisotyön palveluohjaaja että kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmentaja tukevat nuoren kanssa tehtyä suunnitelmaa omasta roolistaan käsin.

Jotta yhteistyö työntekijöiden välillä onnistuu parhaalla mahdollisella tavalla, tarvitaan ajankohtaista, selkeää tietoa palveluista sekä tavoista, joilla palveluun saa yhteyden. Yhteydenottoa etsivään nuorisotyöhön madaltaa myös se, että tiedetään tarkemmin millaisissa asioissa palveluun voi ottaa yhteyttä. Myös työntekijöiden tuttuus madaltaa kynnystä yhteydenottoon. Keskustelussa painottui nuoren suostumuksen tärkeys tietojen siirtämisessä organisaatioiden välillä sekä nuoren vapaaehtoisuus osallistua etsivän nuorisotyön palveluun.

Työntekijät toivat ilmi, että halutaan aitoja, nuorta palvelevia, hyviä suunnitelmia, joissa työntekijöillä on selkeät vastuunjaot ja roolit. Korostettiin suoran puheen ja rehellisyyden merkitystä ohjauksessa sekä nuoren ohjaamista hänelle realistisiin valintoihin. Nuoren omat toiveet eivät aina kohtaa realismin kanssa. Harjulan & Varjon (2023) mukaan ohjaajan on varmistettava, että ohjattavan toiveet ovat oikein suhteutettuna hänen omiin kykyihinsä. Tämän myötä häntä pystytään ohjaamaan turvallisemmalle polulle. (Harjula & Varjo 2023, 31–33.) Molemmissa organisaatioissa nuoren kanssa työskenneltäessä nuoren yhteiskuntaan kiinnittymistä työllistymisen tai koulutukseen pääsemisen keinoin tai muilla tavoin pidetään tärkeänä yhteisenä tavoitteena.

Kehittämistapaamisen päätteeksi keskustelimme siitä, että ensimmäinen versio monialaisesta yhteistyömallista lähetetään kesäkuun aikana sähköpostilla molempien organisaatioiden lähiesihenkilöille ja kehittämisryhmäläisille kommentteja varten. Saatujen kommenttien perusteella malliin tehdään tarvittavia muutoksia. Kolmannessa kehittämistapaamisessa syyskuun alussa malli on tarkoitus käydä yhteisesti läpi sekä arvioida kehittämisryhmän työskentelyt.

5.3.3 Kolmas kehittämistapaaminen

Kolmas kehittämistapaaminen toteutui syyskuussa 2023 etsivän nuorisotyön toimistotiloissa. Paikalla oli kolme etsivää nuorisotyöntekijää ja kaksi omavalmentajaa.

Olimme tehneet yhteistyömalliin tarvittavia muutoksia kesän aikana saatujen kommenttien perusteella ja tämä muokattu versio mallista lähetettiin vielä elokuussa kehittämisryhmän jäsenille tiedoksi. Näin mahdollistui mallin viimeisimpään versioon tutustuminen jo ennen kolmatta tapaamista. Samalla annoimme ryhmälle tiedoksi sen, että kolmannessa tapaamisessa tarkoituksena on käydä malli yhteisesti läpi sekä tehdä pientä muokkausta tarvittaessa. Tarkoituksena, että tämän tapaamisen jälkeen kaikki kehittämisryhmään osallistuneet ovat tyytyväisiä mallin sisältöihin ja voivat sitoutua siihen kirjattuihin toimenpiteisiin. Lisäksi tapaamisessa arvioitiin kehittämisryhmän yhteiset työskentelyt.

Tapaaminen sujui rennosti ja lämminhenkisesti. Yhteistyömalli ja siihen kirjatut toimenpiteet käytiin läpi ja saimme palautetta siitä, että mallista löytyvät ne asiat, joista edellisissä tapaamisissa oli juteltu ja joita osallistujat pitivät tärkeinä kirjata lopulliseen malliin. Mallin sisällöistä oltiin yksimielisiä. Palautekeskustelussa nousi esiin muun muassa se, että mallia lukiessa siitä välittyy nuorilähtöisyys ja nuoren keskiössä oleminen yhteistyötä toteutettaessa. Tätä pidimme erittäin tärkeänä asiana. Muutamia mallissa olleita sanamuotoja ja ilmauksia vielä tarkennettiin ja muokattiin yhteisesti. Sovittiin, että yhteistyömallin loppuun kirjataan kaikkien kehittämistyöryhmään osallistuneiden nimet.

Keskustelimme siitä, miten mallin jalkauttaminen ja arviointi on suunniteltu toteutettavaksi, jotta kaikki saavat tiedon, miten työ tästä etenee ja milloin malliin kirjatut toimenpiteet on tarkoitus tuoda käytäntöön. Lisäksi kerroimme sähköpostitse lähetettävästä työryhmätyöskentelyn arviointikyselystä, jonka avulla voimme arvioida työskentelyn onnistumista. Annoimme kyselyyn vastaamiseen viikon aikaa. Lopuksi kiitimme työryhmää arvokkaasta työskentelystä ja totesimme yhteisesti sen, miten tärkeänä yhteistä työskentelyä nuorten asioiden edistämiseksi pidetään.

6 TULOKSET JA TYÖSKENTELYN ARVIOINTI

6.1 Monialainen yhteistyömalli

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksena syntyi monialainen yhteistyömalli Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön ja työllisyyden

kuntakokeilun nuortentimin omavalmennuksen välille (liite 3). Siinä kuvataan seuraavat asiat: 1) yhteistyön lähtökohdat ja yhteistyön käynnistyminen organisaatioiden välillä, 2) yhteistyö asiakasnuoren asioissa, 3) yhteydenpito ja viestintä organisaatioiden välillä.

1) Yhteistyön lähtökohdat ja yhteistyön käynnistyminen organisaatioiden välillä

Organisaatioiden välisen yhteistyön alkamisen lähtökohtana on tilanne, jossa asiakasnuori saapuu jommankumman organisaation asiakkuuteen tai jo asiakkuudessa olevan nuoren arvioidaan hyötyvän toisen palvelun antamasta tuesta. Työtä tehdään nuorilähtöisesti, jolloin nuori on yhteistyön keskiössä. Yhteistyön lähtökohtana on monialaisesti tukea asiakasnuorta saavuttamaan tavoitteensa sekä tarvitsemansa palvelut, jotta työllistyminen, opiskelu tai muilla tavoin yhteiskuntaan kiinnittyminen olisi mahdollista.

2) Yhteistyö asiakasnuoren asioissa

Yhteistyö asiakasnuoren asioissa tapahtuu etsivän nuorisotyön ja nuortentimin omavalmennuksen rajapinnalla. Nuorta palvelevia työllistymissuunnitelmia edistetään sopimalla selkeät vastuunjaot suunnitelmaan osallistuvien tahojen kesken. Kuntakokeilun omavalmennus keskittyy yleisesti työllistymiseen ja koulutukseen liittyvien asioiden hoitamiseen. Etsivä nuorisotyö tukee nuorta saavuttamaan muut tarvittavat palvelut ja kulkee nuoren rinnalla häntä tukien. Nuoren osallisuus suunnitelman tekemiseen ja toteutumiseen on tärkeää.

Nuoren saapuessa kuntakokeilun asiakkuuteen, hänelle tehdään henkilökohtainen työllistymis-/aktivointisuunnitelma, jonka toteutumista seurataan nuoren ja omavalmementajan välisissä työnhakukeskusteluissa. Suunnitelmassa sovietaan muun muassa työnhaun tavoitteista.

Nuorella voi olla taustallaan haasteita, jotka estävät työnhaun onnistumisen ja työnhakuvelvoitteiden noudattamisen. Suunnitelmaa tehdessä nuoren palveluntarve arvioidaan ja mietitään, hyötyisikö nuori etsivän nuorisotyön antamasta tuesta.

Etsivä nuorisotyö auttaa usein esimerkiksi työllisyyteen, opiskeluihin, sosiaali- ja terveyspalveluihin, mielen hyvinvoinnin tukemiseen, raha- ja asuntoasioihin sekä vapaa-aikaan liittyvissä asioissa. Näin ollen etsivä nuorisotyö voi tarvittaessa nuoren suostumuksella ja hänelle vapaaehtoisena palveluna linkittyä tehtyyn suunnitelmaan ja yhteistyöhön. Etsivä nuorisotyöntekijä kulkee nuoren rinnalla, auttaa häntä saavuttamaan tarvittavat palvelut sekä motivoi ja tukee suunnitelmaan kirjattujen asioiden saavuttamisessa. Jos nuoren asioiden edistämisen kannalta nähdään tarpeelliseksi ja nuori on myös etsivän nuorisotyön asiakkuudessa, voi kuntakokeilun omavalmentaja *nuoren suostumuksella* lähettää työllistymissuunnitelman tai siihen kirjatut toimenpiteet etsivälle nuorisotyöntekijälle.

Etsivään nuorisotyöhön kuuluu olennaisena osana nuoren rinnalla kulkeminen ja palveluihin pääsemisen tukeminen. Asiakasnuoren ja työntekijöiden välisiä yhteisiä tapaamisia pidetään nuoren palveluissa pysymisen kannalta tärkeänä asiana ja ne onkin nostettu malliin yhdeksi toimenpiteeksi. Tapaamisiin voidaan kutsua työntekijöitä toisesta organisaatiosta nuoren suostumuksella. Nuoren ja työntekijöiden välinen yhteinen tapaaminen edesauttaa nuorta kiinnostamaan ”saattaen vaihtaan” toiseen palveluun.

Monialaisessa yhteistyömallissa kuvataan tarkasti yhteydenottotavat molempiin palveluihin. Nuoren saapuessa etsivän nuorisotyön palveluun, kartoitetaan nuoren tämänhetkinen kokonaistilanne ja se, onko hän jo ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi. Tämän ollessa nuoren tilanteesta ajankohtaista, voidaan ilmoittautuminen tehdä yhdessä nuoren kanssa esimerkiksi työllisyyspalveluiden oma asiointin kautta. Nuorelle nimetään kuntakokeilusta omavalmentaja, johon voi tarvittaessa olla nuoren suostumuksella yhteydessä. Jos nuori ei tiedä tai muista omavalmentajansa nimeä, voi sen kysyä osoitteesta typa.nuoret@lahti.fi. Omavalmentajien päivitetty yhteystietolista on hyvä olla saatavilla myös etsivässä nuorisotyössä yhteydenpidon helpottamiseksi.

Etsivään nuorisotyöhön saa yhteyden sähköpostilla (etsivatyo@lahti.fi), yhteysetsivaan.fi palvelun kautta tai soittamalla päivystyspuhelimeen p. 044 4826517 (maanantaisin ja torstaisin klo 8–11). Yhteyttä voi ottaa joko yhdessä nuoren kanssa tai työntekijä itsenäisesti nuoren suostumuksella.

Viestiin kirjoitetaan asiakasnuoren yhteystiedot, tarvittaessa kerrotaan lyhyesti nuoren tilanteesta sekä siitä, mihin asioihin etsivän nuorisotyön tukea kaivataan. Tärkeää on mainita myös siitä, että yhteydenottoon on nuoren suostumus. Nuorisolain mukaan viranomaiset voivat luovuttaa nuoren yhteystiedot etsivään nuorisotyöhön, mikäli nuoren arvioidaan tarvitsevan viipymättä tukea päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin. Nuorisolain 11.§ mukaiseen ilmoitukseen ei tarvita nuoren suostumusta.

Tietoisuutta nuoren asiakkuuden käynnistymisestä toisessa palvelussa pidettiin kehittämissyöryhmässä tärkeänä. Yhteistyömalliin kirjattiin seuraava asia liittyen asiakkuuden käynnistymiseen; Kuntakokeilusta saapuneen nuoren asiakkuuden käynnistyttyä etsivässä nuorisotyössä, nuorisotyöntekijä ottaa yhdessä nuoren kanssa nuoren suostumuksella yhteyden omavalmentajaan, jotta päästään tarvittaessa sopimaan esimerkiksi vastuujaosta ja muista yhteisistä toimenpiteistä.

Tässä yhteistyömallissa organisaatioiden välisen yhteistyön rajapinnalla nuoren kanssa työskenneltäessä voidaan hyödyntää menetelmänä CV-ajattelua. Etsivä nuorisotyöntekijä voi nuoren tapaamisilla ja yhteisillä keskusteluilla tukea nuorta pohtimaan hänen mahdollisuuksiaan, vahvuuksiaan sekä osaamistaan. Samalla esiin nousseita asioita voidaan yhdessä kirjata ylös, jolloin nuoren on niitä helpompi muistaa esimerkiksi CV:tä tehdessä tai työpaikkoja haikiessa. Omien vahvuuksien ja osaamisen löytäminen ja sanoittaminen tukee nuorta kokonaisvaltaisesti. Harjulan & Varjon (2023) mukaan nuoret eivät välttämättä ymmärrä CV:n tekemistä työnhakua edistävänä toimenpiteenä, eivätkä he löydä tai pysty sanoittamaan omia vahvuuksiaan. Omiin kykyihin ei myöskään luoteta. Kykyjen ja vahvuuksien sanoittaminen tukee elinikäistä oppimista ja työllistettävyyttä. (Harjula & Varjo 2023, 28.)

Yhteisen monialaisen työskentelyn lähtökohtana on positiivinen pedagogiikka. Nuoren kanssa työskennellessä pidetään tärkeänä sitä, että nuori löytää elämästään positiivisia asioita ja onnistumisia. Työntekijät tukevat nuorta unelmien ja vahvuuksien tunnistamisessa ja sanoittamisessa sekä auttavat mahdollisten haasteiden kanssa. Positiivisessa pedagogiikassa tuetaan myönteisiä ajattelutapoja ja hyvän näkemistä virheiden sijaan (Turun ammattikorkeakoulu 2022).

3) Yhteydenpito ja viestintä organisaatioiden välillä

Monialaisessa yhteistyömallissa kuvataan toimenpiteet yhteydenpitoon ja viestintään organisaatioiden välillä. Molemmista organisaatioista valitaan yhteyshenkilö vastaamaan sujuvasta tiedonkulusta organisaatioiden välillä. Yhteyshenkilön tehtävänä on varmistaa, että molemmilla organisaatioilla on ajantasaiset työntekijöiden yhteystietolistat ja muu tärkeä ajankohtainen tieto, joka koskee yhteisellä rajapinnalla työskentelyä.

Työntekijät tapaavat yhdessä kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Yhteyshenkilöt sopivat tapaamisten ajankohdat ja varmistavat, ketkä osallistuvat tapaamisiin. Tässä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia rakenteita, kuten organisaatioiden viikkopalavereita. Tapaamisissa käydään keskustelua muun muassa ajankohtaisista asioista ja ilmiöistä, monialaisen yhteistyön kehittämisestä ja onnistumisista sekä sovitaan toiminnan esitelyitä tarpeen mukaan. Ohessa päästään myös tutustumaan toisen organisaation työntekijöihin, mikä monesti madaltaa kynnystä ottaa yhteyttä. Etsivän nuorisotyön toiminnan esittelyjä voidaan kohdentaa kuntakokeilun työntekijöille. Tämän lisäksi huomioidaan myös avointen ovien periaate ja toisen organisaation työntekijöiden kutsuminen vierailulle tutustumaan omaan työmuotoon.

Tämän kehittämistyön tuotoksena syntynyt monialainen yhteistyömalli ja siihen kirjatut toimenpiteet tullaan esittelemään kehittämistyön tekijöiden toimesta molempien organisaatioiden työntekijöille sekä esihenkilöille joulukuussa 2023. Näin huolehditaan siitä, että kaikki organisaatioiden työntekijät sekä esihenkilöt ovat tietoisia yhteistyömallista ja kirjatusta yhteisistä toimintatavoista.

Organisaatioiden esihenkilöt ovat sitoutuneet mallin toimenpiteiden jalkauttamiseen. Malli otetaan käyttöön molemmissa organisaatioissa alkuvuodesta 2024. Sitä tullaan arvioimaan ja edelleen kehittämään organisaatioiden muuttuvien tarpeiden ja tilanteiden mukaan. Mallin toimivuutta tarkastellaan puolen vuoden välein ja tehdään siihen tarvittavia muutoksia.

Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön ja työllisyyden kuntakokeilun nuortentiimin omavalmennuksen välille kehitetty monialainen yhteistyömalli ja siihen kirjatut toimenpiteet ovat sovellettavissa myös muihin monialaista yhteistyötä edellyttäviin yhteistyötilanteisiin. Monialainen yhteistyömalli on sovellettavissa niin paikallisesti Lahden kaupungilla kuin valtakunnallistekin. Monialainen yhteistyömalli soveltuu käytettäväksi myös siinä tilanteessa, kun TE-palvelut siirtyvät kokonaan kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta.

6.2 Kehittämistyöskentelyn arviointi

Tutkimuksellisena kehittämistyönä monialaisen yhteistyön mallintaminen kahden organisaation välille onnistui mielestämme hyvin. Saimme työskentelyyn heti alussa mukaan kehittämistyön onnistumisen kannalta keskeiset toimijat eli työntekijät molemmista organisaatioista. Kehittämistyömme alkuun tehdyt kaikille etsiville nuorisotyöntekijöille ja kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmennajille suunnatut alkukartoituskyselyt ja etsivän nuorisotyön asiakkuudessa oleville nuorille tehdyt teemahaastattelut eivät jääneet kokonaisuudesta irralliseksi, vaan niitä hyödynnettiin kehittämistyöryhmän työskentelyissä. Kyselyt ja haastattelut vahvistivat sitä, miksi monialaisen yhteistyömallin kehittäminen etsivän nuorisotyön ja nuorten tiimin omavalmennuksen välille on tärkeää.

Kehittämisryhmän yhteiset kehittämistapaamiset onnistuivat myös suunnitelman mukaan. Pystyimme tarvittaessa joustavasti uudelleen suuntamaan työskentelyä ja mallin kehittämistä tapaamisten jälkeen sen pohjalta, mitkä asiat ryhmän mielestä on tärkeää nostaa yhteisessä mallissa esiin. Aivoriihi -menetelmä, jota käytimme hieman soveltaen, toimi hyvänä runkomenetelmänä. Aivoriihiyöskentely mahdollisti myös tärkeän arvokeskustelun muun muassa positiivisen pedagogiikan hyödyntämisestä yhteisellä rajapinnalla.

Saatujen palautteiden ja kehittämistyöskentelyjen arviointien perusteella kehittämistyöryhmä koki kehittämistapaamisten palvelleen monialaisen yhteistyömallin kehittämistä ja vahvistaneen organisaatioiden välistä yhteistyötä. Kehittämisprosessissa käytetyt menetelmät, kyselyt ja nuorten teemahaastattelut koettiin toimiviksi monialaisen yhteistyömallin kehittämiseen. Alla kaksi palautetta kehittämisryhmän jäseniltä.

Yhteistyön kehittämistä palveli hyvin sujuva ja runsaskin keskustelu yhteisestä aiheesta ja jaettu asiantuntijuus.

Oli hyvä päästä ns. toisia lähelle, tuli tunne siitä, että mukanaololla oli suuri merkitys. Vuoropuhelu osallistujien ja kehittämistyön tekijöiden välillä oli asianmukainen, avoin, antoisa ja ammatillista. Tarvelähtöisyys oli todellinen ja työskentely aiheen parissa antoi itsellenikin paljon.

Tämän tutkimuksellisen kehittämisprosessin myötä Lahden kaupungin etsivän nuorisotyön ja kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmennuksen on mahdollista jatkaa yhteistä monialaisen yhteistyön kehittämistä lahtelaisten nuorten hyväksi. Monialainen yhteistyömalli toimii pohjana jatkokehittämistarpeille ja yhteistyöhön luotu rakenne helpottaa kehittämiskohteiden löytämistä ja työstämistä tulevaisuudessa.

6.3 Johtopäätökset ja pohdinta

Tutkimuksellisen kehittämistyömme pohjalta voidaan todeta monialaisen yhteistyön vaativan ymmärrystä toisten tekemästä työstä, tutuksi tulemista, selkeää vastuunjakoja sekä yhteistä arvopohjaa rajapinnalla tehtävään työhön. Riittävä aikaresurssi, yhteistyön osapuolten keskinäinen tuttuus ja käytetty yhteinen kieli sekä toisen työn arvostus edistävät monialaista yhteistyötä. Yhteistyö tulee näkyväksi toisen asiantuntijuuden hyödyntämisenä, yhteisenä ymmärryksenä sekä kommunikaationa. (Timperi 2022, 19.)

Yhteistyötä edistävien asioiden äärelle ja niitä edelleen edistämään päästiin monialaisen yhteistyömallin kehittämistapaamisissa, joissa oli edustajia molemmista kehittämistyöhön liittyvistä organisaatioista. Voidaan todeta, että jo näiden tapaamisten äärellä käytyjen keskustelujen jälkeen molempien organisaatioiden työmuodot tulivat tutummiksi. Tärkeälle yhteiselle keskustelulle oli riittävästi aikaa. Myös toisilleen osittain tuntemattomat työntekijät tutustuivat paremmin toisiinsa. Toisen työn ymmärrys ja tutuksi tuleminen vaatii sitä, että työntekijöillä on aikaa tavata toisiaan ja keskustella työstä sekä sen arvoista. Monialaiseen yhteistyömalliin kirjatut organisaatioiden väliset yhteiset tapaamiset sekä selkeät toimintaohjeet esimerkiksi siitä miten toiseen palveluun saa yhteyden edistävät edelleen ymmärrystä sekä tutuksi tulemista.

Monialainen yhteistyö tukee nuorten mahdollisuuksia elämässä ja tuottaa heille helpommin saavutettavia palveluita (Määttä & Piironen 2022, 21–22). Myös tässä monialaisen yhteistyön kehittämisessä korostui asiakaslähtöisyys ja yhteistyön keskiössä on asiakasnuori. Näin ollen yhteistyötä pyrittiin kehittämään niin, että suurin hyöty siitä tulee kohderyhmään kuuluvalla nuorella ja yhteistyöllä edistetään nuoren hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Se, että työntekijät tunnistavat nuorta tukevia palveluita ja osaavat hyödyntää niitä asiakastyössä, edistää palveluiden saavutettavuutta. Kun nuorelle saadaan oikea-aikaisesti oikeat tukitoimet, voidaan ehkäistä palveluista putoamista sekä tukea työelämään, koulutukseen tai muilla tavoin yhteiskuntaan kiinnittymistä.

Monialaisen yhteistyön tekemisen merkitys korostuu haavoittuvassa asemassa olevien nuorten tukemisessa. Osa nuorista ei pääse elämässään eteenpäin esimerkiksi työn tai opintojen pariin. (Harjula & Varjo 2023, 23.) Yhteiskunnan odotukset tai normatiivinen kehityskulku lapsuudesta aikuisuuteen ei välttämättä kohtaa nuorten omien voimavarojen, valmiuksien tai suunnitelmien kanssa (Mäkinen 2015). Siirtymien tukeminen on ohjauksellinen keino vähentää palvelukatkoksia ja ehkäistä syrjäytymistä (Harjula & Varjo 2023, 23).

Monialaisessa yhteistyössä on nuorisotyön ammattilaisten asiantuntemukselle entistä enemmän kysyntää. Yhtenä syynä pidetään sitä, että nuoren palveluissa nuorisotyöntekijän tehtävänä on toimia nuoren asiakkuuden tukijana. Nuorisotyöntekijällä ei ole valtaa tehdä virallisia päätöksiä eikä virallista asemaa. Vehviläisen (2002) mukaan juuri tätä pidetään nuorisotyön vahvuutena moniammatillisissa verkostoissa toimiessa. (Nuoperi 2023.) Etsivässä nuorisotyössä käytettävät nuorisotyölliset menetelmät mahdollistavat asiakasnuoren yksilöllisen kohtaamisen sekä läsnäolon. Etsivän nuorisotyön asiantuntijuus ja työssä käytettävien menetelmien hyödyntäminen tuo lisäarvoa myös yhteistyöhön kuntakokeilun kanssa.

Yhteinen näky nuorten mahdollisuuksista ja oikeuksista tukee monialaisen yhteistyön onnistumista (Fedotoff 2016, 49). Nuorten mahdollisuuksien ja oikeuksien tunnistaminen on osa yhteistä arvopohjaa etsivän nuorisotyön ja kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmennuksen rajapinnalla tehtävässä monialaisessa yhteistyössä. Nuoria tuetaan positiivisen pedagogiikan avulla löytämään omia vahvuuksiaan.

Nuoren kanssa työskennellessä pidetään tärkeänä sitä, että nuori löytää elämästään positiivisia asioita ja onnistumisia. Työskentelyssä nähdään mahdollisuuksia, eikä keskustelu ole ainoastaan ongelmakeskeistä. Myös sitä, että nuori tulee kuulluksi ja hänen osallisuuttaan oman suunnitelmansa tekemiseen pidetään tärkeänä.

Yhteistyömallissa tuodaan esiin selkeitä ja konkreettisia toimenpiteitä monialaisen yhteistyön tekemistä varten. Malliin sisältyvien toimenpiteiden avulla pyritään edelleen lisäämään organisaatioiden välistä yhteistyötä ja palveluiden tunnettavuutta sekä sujuvoittamaan nuorten siirtymiä palvelusta toiseen. Helanderin ym. (2021) mukaan monialaista työtä tulee kehittää käytännön tasolla, jotta ohjauspalvelu toimisi todellisina tekoina. Toiminnan sisältö määrittelee palvelun matalan kynnyksen asiakaslähtöiseksi palveluksi. (Helander ym. 2021, 294). Yhteistyön myötä nuoria ohjataan ja tuetaan asiakaslähtöisesti ja ennaltaehkäisevästi. Toimenpiteiden käytäntöön saattamista edesauttaa se, että mallia on ollut kehittämässä yhteistyön kannalta keskeiset toimijat. Mallin käyttöönotto mahdollistuu sekä johdon että alaisten sitoutumisella yhdessä sovittuihin käytäntöihin. Mallin käyttöönoton kannalta oleellista on myös se, että toimenpiteet ovat mahdollisimman konkreettisia ja helppoja ottaa organisaatioissa käyttöön.

Monialainen yhteistyö on asiantuntijuuden jakamista. Onnistunut yhteistyö vaatii yhteistä päätöksentekoa, vastuunjakoja sekä selkeää roolitusta. Se edellyttää keskinäistä luottamusta sekä kunnioittavaa keskusteluilmapiiriä. Toimijoiden on tunnistettava selkeästi oma ammatti-identiteettinsä ja asiantuntijuutensa. (Sandström ym. 2018.) Käytännössä monialaisen yhteistyön toimivuuden kannalta tärkeitä asioita ovat tiedonkulku, dialogisuus, vastuunjako sekä roolien selkeys (Järvensivu 2019, 227–231). Monialaista yhteistyötä toteutettaessa vastuunjakamisella selkeytetään toimintaa sekä asiakasnuorelle että verkostolle. Lisäksi sillä voidaan vähentää päällekkäisen työn tekemistä. Vastuunjako saattaa muodostua monialaisessa yhteistyössä haasteeksi, ellei sitä ole selkeästi yhdessä määritelty (Isoherranen 2012, 120).

Etsivän nuorisotyön ja kuntakokeilun nuorten tiimin välisessä yhteistyömallissa on kuvattu, millaista työ on yhteisellä rajapinnalla ja mitä osapuolilta odotetaan. Siinä kuvataan myös vastuunjakoja ja roolitusta.

Organisaatiotasolla yhteinen keskustelu ja päätöksenteko mahdollistuu työntekijöiden yhteisissä tapaamisissa kaksi kertaa vuodessa. Yhteistyön ja päätöksenteon tueksi monialaiseen yhteistyömalliin on listattu teemoja, joissa etsivä nuorisotyö usein auttaa nuorta. Tämä edesauttaa toisen organisaation työntekijöitä arvioimaan sitä, hyötyisikö nuori etsivän nuorisotyön antamasta tuesta.

Onnistuakseen organisaatioiden välinen monialainen yhteistyö vaatii selkeää johtamista ja sitä tulee tarkastella ja kehittää säännöllisesti yhteistyössä. Jotta monialainen yhteistyömalli ja siihen kirjatut toimenpiteet saadaan jalkautettua organisaatioiden toimintakulttuuriin, vaatii se myös esihenkilöiden sitoutumisen mallin jalkauttamiseen. Monialaisen yhteistyön toteutuminen tulisi mahdollistaa organisaatiotasolla esihenkilöiden toimesta sekä suunnata siihen riittävästi resursseja, jotta yhteistyö saadaan toimivaksi ja sitä pystytään toteuttamaan.

6.4 Jatkotutkimus- ja kehittämisehdotukset

Keskeisenä jatkokehittämisehdotuksena etsivän nuorisotyön ja nuorten tiimin omavalmennuksen välille kehitettyyn monialaiseen yhteistyömalliin on nuoren palvelupolun kuvaaminen palvelumuotoilun keinoin organisaatioiden välille. Palvelumuotoilulla saadaan kokonaisvaltainen ymmärrys asiakkaasta ja hänen tarpeistaan. Tiedon ja asiakasymmärryksen keräämisen avulla saadaan palvelupolun suunnittelutyölle kiteyttämällä kokonaisvaltainen perusta, jonka pohjalta palvelupolkua lähdetään muotoilemaan. (Innanen 2018.)

Nuoren palvelupolku vahvistaisi monialaista yhteistyötä ja ottaisi asiakkaat eli nuoret vahvasti mukaan heitä koskevien palveluiden suunnitteluun. Nuoren palvelupolku etsivän nuorisotyön ja nuorten tiimin omavalmennuksen välillä täydentäisi nyt kehitettyä monialaista yhteistyömallia, jossa keskitytään työntekijöiden ja organisaatioiden välisen yhteistyön kehittämiseen nuorten hyväksi. Jatkokehittämistyö voisi olla paikallinen tai valtakunnallinen.

Nuoren palvelupolun muotoilulla voitaisiin pyrkiä ratkaisemaan haastetta, jossa nuoret putoavat palvelusta siirtymävaiheessa tai eivät saavu kummankaan organisaation palveluiden piiriin tavoitteluyrityksistä huolimatta.

Nuorten kokemuksia yhteisasiakkuudesta etsivässä nuorisotyössä ja nuorten-tiimin omavalmennuksessa voisi tutkia paikallisella tai valtakunnallisella ta-solla. Nuorten kokemusten perusteella monialaista yhteistyötä voitaisiin edel-leen kehittää ja kiinnittää tehdyssä yhteistyössä erityistä huomiota nuorille merkityksellisiin asioihin. Samalla voidaan myös kehittää yhteistyön proses-seja. Tämä tukisi monialaisen yhteistyön vakiintumista organisaatioiden välillä työllisyyspalveluiden siirtyessä kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Se myös pyrki vastaamaan pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kohtaan *alle 30-vuotiaat nuoret on ohjattava nopeasti työllisyyspalveluiden piiriin* (Asikai-nen ym. 2023).

LÄHTEET

- Aaltonen, K. 2011. Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki. Tietosanoma.
- Aaltonen, K. 2011. Johdanto. Teoksessa Aaltonen, K. (toim.) Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki. Tietosanoma, 15–24.
- Asikainen, K., Hiltunen, T. & Uusikangas, S. 2023. Analyysi: Näin Petteri Orpon hallitusohjelma vaikuttaa nuoriin. Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi Ry. Blogi. Päivitetty 22.6.2023. Saatavissa: <https://nuorisoala.fi/blogit/analyysi-nain-petteri-orpon-hallitusohjelman-vaikuttaa-nuoriin/> [viitattu 26.6.2023].
- D'Amour, D., Ferrada-Vileda, M., San Martin Rodriguez, L. & Beaulieu, M.-D. 2005. The conceptual basis for interprofessional collaboration: core concepts and theoretical frameworks. *Journal of Interprofessional Care* 5. Supplement 1, 116–131.
- Ervamaa, S. 2014. Kohti onnistunutta nuorisotakuuta? Nuorten ja ammattilaisten näkemyksiä nuorisotakuun toteutuksesta ja kehittämisestä. Onnistunut nuorisotakuu -hankkeen loppuraportti. Helsinki. Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry.
- Fedotoff, J. 2016. Milloin palvelu on lähipalvelu? Saatavuuden ja saavutettavuuden määrittelyä. Teoksessa Fedotoff, J., Leppäkari, H. & Timonen, P. (toim.) Koordinaatit nuorten tieto- ja neuvontatyöhön. Suuntaviivoja ammatilliseen osaamiseen. Oulu. Koordinaatti – Nuorten tieto- ja neuvontatyön kehittämiskeskus, 49–57. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.koordinaatti.fi/sites/default/files/2020-01/Koordinaatit-nuortentietojaneuvontatyohon.pdf> [viitattu 13.6.2023].
- Hapulahti, T. 2018. Sujuvalle polulle ammatillisessa koulutuksessa. Monialaisen yhteistyön mallintaminen. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Järjestö- ja nuorisotyö YAMK. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018102516258> [viitattu 13.6.2023].
- Harjula, S. & Varjo J. 2023. Työllistettäväksi ohjaamassa -ohjaajien käsityksiä nuorten työllistettävyydestä epävarmoilla työmarkkinoilla. Teoksessa Nuorisotutkimusseura ry. (toim.) Pääsy laadukkaisiin palveluihin sekä aikuisten tuki ja kohtaaminen ovat nuorille ensiarvoisen tärkeitä. Artikkel. *Nuorisotutkimus* 41, 20–37.
- Helander, J., Lilja, T. & Pukkila, P. 2022. Monialaisen yhteistyön vaikuttavuutta ei arvioida tarpeeksi. Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö. Blogi. Päivitetty: 25.5.2022. Saatavissa: <https://itla.fi/monialaisen-yhteistyon-vaikuttavuutta-ei-arvioida-tarpeeksi/> [viitattu 13.6.2023].

Helander, J., Lilja, T. & Pukkila, P. 2021. Monialaisen ohjauksen rakentuminen ohjaustilanteissa: onko monialainen ohjaus monialaista? Teoksessa Puukari, S., Silvonen, J., Suorsa, T.(toim.) *Suomen kasvatustieteen aikakauskirja* 52, 282–296. PDF-dokumentti. Saatavissa :<https://journal.fi/kasvatus/issue/view/7937/1282> [viitattu 13.6.2023].

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Painos 2017. Turenki: Gaudeamus.

Innokylä. 2023. Aivoriihi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/aivoriihi> [viitattu 13.6.2023].

Innanen, P. 2018. Palvelumuotoiluprosessin vaiheet. Palvelumuotoilu Palo Oy. Blogi. Päivitetty: 8.12.2018. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.palvelumuotoilupalo.fi/blogi/palvelumuotoilun-prosessin-vaiheet/> [viitattu 27.6.2023].

Isoherranen, K., 2012. Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. Helsinki: Unigrafia.

Juvonen-Posti, P., Saikku, P. & Turunen, J. (toim.) 2020. Elinikäistä osallistumista vai elämää työ edellä? Työikäisten monialaisten palveluiden yhteensovittaminen ja vaikuttavuuden arviointi. Valtioneuvoston kanslia. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:40. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162412/VNTEAS_2020_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 13.6.2023].

Järvensivu, T. 2019. Verkostojen johtaminen. Opi ja etene yhdessä. Helsinki. Books on Demand.

Kekoni, T. 2022. Monialainen osaaminen ja sen kehittäminen. Itä-Suomen Yliopisto. Powerpoint-diasarja. Päivitetty 24.7.2022. Saatavissa: https://sites.uef.fi/ohjausosaamista/wp-content/uploads/sites/298/2022/05/Monialainen-osaaminen-ja-sen-kehittaminen_esitys-Joensuu.pdf [viitattu 13.6.2023].

Kontio, M. 2010. Moniammatillinen yhteistyö. TUKEVA-hankkeen julkaisu. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämisen hankekokonaisuus. Oulu.

Koskela, S. 2013. Tarkastelussa moniammatillinen yhteistyö ja sen edellytykset. *Elinikäisen ohjauksen verkkolehti*. Verkkolehti. Saatavissa: <https://verkkolehdet.jamk.fi/elo/2013/03/28/tarkastelussa-moniammatillinen-yhteistyö-ja-sen-edellytykset/> [viitattu 13.6.2023].

Laajasalo T. & Rajala R. 2021. Monialainen yhteistyö ja tiedonkulku. Teoksessa Korpilahti, U.(toim.) *Väkivallaton lapsuus 2020–2025 - toimeenpano ja viestintä*. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2021:17. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 12–25. PDF-dokumentti. Saatavissa:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163202/STM_2021_17_rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 13.6.2023].

Lahden kaupungin nuorisopalvelut. 2023. Nuorten tukipalvelut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/nuorisopalvelut/nuorten-tukipalvelut/> [viitattu 13.6.2023].

Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilu. 2020. Tietopaketti. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lahti.fi/tiedostot/136298/> [viitattu 14.6.2023].

Lahden kaupungin työllisyyspalvelut. 2021. Työllisyyspalvelut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lahti.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tyollisyyspalvelut-kuntakokeilu/> [viitattu 13.6.2023].

Lahden kaupunki. 2021. Lahtelaisen hyvinvoinnin kehitys vuosina 2017–2020. Laaja hyvinvointikertomus 2017-2020. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lahti.fi/tiedostot/145578/> [viitattu 13.6.2023].

Lahden kaupunki. 2022a. Lahden kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022–2025. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lahti.fi/uploads/2022/06/5973df2a-lahden-lasten-ja-nuorten-hyvinvointisuunnitelma.pdf> [viitattu 13.6.2023].

Lahden kaupunki. 2022b. Väestökatsaus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiN2E4MzJjMzMtN2Y0Ni00ZjllLThiZmUtYjBjNmZkZDUzYzNmliwidCI6IjQ5OGM2N2MwLWI3ZTgtNDE3Mi04ZDEzLTc4N2QxYjNhYWU1YyIsImMiOiI9&pageName=ReportSectionbf3b373732954a147345> [viitattu 13.6.2023].

Lahden kaupungin nuorisopalvelut. 2021. Kehittämisohjelma 2021–2022.

Lahden kaupungin nuorisopalvelut. 2022. Nuorisopalveluiden yleisesittely.

Lybeck, T. & Walldén, J. 2011. Nuorisolain muutokset – monialainen yhteistyö ja etsivä nuorisotyö. Teoksessa Aaltonen, K. (toim.) Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki. Tietosanoma. 25–58.

Mäkelä J., Bildjuschkin K., Kettunen H. & Laajasalo T. 2019. Monialainen yhteistyö ja tiedonkulku. Teoksessa Korpilahti, U., Kettunen, H., Jokela, S., Nummi, V., Lillsunde, P. (toim.) *Väkivallaton lapsuus Toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025*. Helsinki. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja, 123–138. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161899/STM_2019_27_J.pdf?sequence=4&isAllowed=y [viitattu 13.6.2023].

Määttä, M. & Piironen, M. 2022. Etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan anti ja näkymät kunnan monialaisessa yhteistyössä. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Xamk kehittää 181. Mikkeli. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/649929/URNISBN9789523444065.pdf?sequence=2&isAllowed=y> [viitattu 13.6.2023].

Määttä, M. 2007. Yhteinen verkosto? Tutkimus nuorten syrjäytymistä ehkäisevistä poikkialueellisista ryhmistä. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. Helsinki.

Nuoperi. 2023. Sanastoa. Monialainen yhteistyö. Turun Yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.nuoperi.fi/sanasto2.php?id=14> [viitattu 9.9.2023].

Nuorisolaki 21.12.2016/1285.

Nykänen, S. 2010. Ohjauksen palvelujärjestelyiden toimijoiden käsitykset johtamisesta ohjausverkostoissa. Matkalla verkostojohtamiseen? Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Väitöskirja. Koulutuksen tutkimuslaitos. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/37593/978-951-39-3839-0.pdf;sequence=1> [viitattu 3.8.2023].

Paananen, E., Piironen, M. & Uustalo K. 2022. (toim.) Etsivän nuorisotyön käsikirja. Into -etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus. Kerava. Savion kirjapaino.

Pakkala, A., Saukkonen, S. & Savonmäki, P. 2014. Kohti ohjaamoa. Kohti ohjaamoa –projekti 3.2.2014-31.10.2014. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Jyväskylä. Saatavissa: <https://verkkolehdet.jamk.fi/elo/2014/12/16/kohti-ohjaamoa-tukea-nuorille-koulutuksen-ja-tyon-poluilla/> [viitattu 13.6.2023].

Par 6 -tilastointijärjestelmä Parent. 2023. Versio 6.9.4.

Pietikäinen, S. & Piironen, M. 2022. ”Alkaa vasta nyt löytämään uomiaan” etsivän nuorisotyön ja työpajatoimijoiden kokemuksia kuntakokeiluista. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.intory.fi/materiaalipankki/alkaa-vasta-nyt-loytamaan-uomiaan-etsivan-nuorisotyon-ja-tyopajatoimijoiden-kokemuksia-kuntakokeiluista/> [viitattu 13.6.2023].

Pukarlammi, N. & Pulkkinen, S. 2013. Nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä. Etsivä nuorisotyö Lahdessa. Lahden ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Opinnäytetyö.

Saikka, P., Rajavaara, M. & Seppälä, U. 2017. Monialainen yhteistyö paikallisessa työllisyyden hallinnassa. Integroiva kirjallisuuskatsaus. Sosiaali- ja terveydenhuollon raportteja 7/2017. Helsinki. Kela. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/229018/Raportteja7.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 13.6.2023].

Salonen, K., Eloranta, S. & Kinos, S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 108. Tampere. Juvenes Print- Suomen yliopistopaino. PDF-dokumentti. Saatavissa: [isbn9789522166494.pdf \(turkuamk.fi\)](https://turkuamk.fi/ISBN/9789522166494.pdf) [viitattu 13.6.2023].

Sandström, S., Keiski-Turunen, A., Hassila, L., Aunola, E. & Alahuhta, M. 2018. Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisten kuvaamana. ePooki. *Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut* 44. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018061225734> [viitattu 26.6.2023].

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2023. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/nuorten-syrjaytymisen-ehkaisy> [viitattu 5.8.2023].

Turun ammattikorkeakoulu. 2022. Positiivinen pedagogiikka edellyttää opettajalta omien tunteiden säätelykykyä. *Talk Magazine*. Verkkojulkaisu. Saatavissa: <https://talk.turkuamk.fi/taide/positiivinen-pedagogiikka-edellyttaa-opettajalta-omien-tunteiden-saatelykykya/> [viitattu 26.6.2023].

Timperi, T. 2022. Sote-integraation edellyttämä monialainen yhteistyöosaaminen. Selvityshenkilön raportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2022:22. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164410/STM_2022_22_rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 13.6.2023].

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Juvenes Print. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 13.6.2023].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. E-kirja. Tammi. Helsinki.

Turunen, M. 2021. Monialainen asiakasyhteistyö -haasteet ja mahdollisuudet. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.eteva.fi/globalassets/tiedostot/tiedostot---projektit---silta/monialainen-asiakasyhteistyö---haasteet-ja-mahdollisuudet.pdf> [viitattu 13.6.2023].

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2022. Te-palvelut 2024-uudistus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tem.fi/te-palvelut-2024-uudistus> [viitattu 13.6.2023].

Valtioneuvosto. 2021. Te-palvelut siirtyvät kunnille vuoden 2024 aikana – ministerityöryhmä linjasi valmistelun periaatteista. Työ- ja elinkeinoministeriö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/te-palvelut-siirtyvat-kunnille-vuoden-2024-aikana-ministerityoryhma-linjasi-valmistelun-periaatteista> [VIITATTU 13.6.2023].

Valtioneuvosto. 2022. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 2019. 3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan otettava Suomi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/oikeudenmukainen-yhdenvertainen-ja-mukaan-ottava-suomi> [viitattu 11.2.2023].

Äikäs, A. & Kovanen, R. 2021. Moniammatillisen yhteistyön toimintamallin kehittäminen opettajankoulutukseen. Teoksessa Kärnä, E., Poikola, M., Mannerkoski, M. Iisakka, R., Kontu, E., Koski, J., Laamanen, P., Ojala, T., Peltomäki, S., Pesonen, H., Pirttimaa, R., Rautiainen, V., Rönkkö, E., Talja, E. & Äikäs, A. (toim.) Vaativaa tukea tutkimusperustaisesti TUVET-hankkeesta tukea opettajille ja opettajaksi opiskeleville. Joensuu. 45–49. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.tuvel.fi/wp-content/uploads/sites/23/2022/01/TUVET-Raportti_arkisto.pdf [viitattu 13.6.2023].

Alkukartoituskysymykset Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön palveluohjaajille

Lomakkeen kuvaus

1. Oletko tehnyt yhteistyötä Lahden työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmmentajien kanssa? Jos olet, millaista yhteistyötä?

Pitkä vastaukseksi

2. Jos yhteistyötä on ollut, onko yhteistyössä ollut haasteita? Jos on, niin mitä? Tai näetkö yhteistyön tekemiselle jotain esteitä?

Pitkä vastaukseksi

3. Mitä onnistumisia mahdollisessa yhteistyössä työllisyyden kuntakokeilun nuorten tiimin omavalmmentajien kanssa on ollut?

Pitkä vastaukseksi

4. Mitä toivoisit yhteistyötä tulevaisuudessa? Toivoisitko jonkun asian muuttuvan yhteistyön nykytilanteeseen verrattuna?

Pitkä vastaukseksi

5. Mitä hyötyjä näet siinä, että Lahden kaupungin työllisyyden kuntakokeilun nuortentimin omavalmennus ja etsivä nuorisotyö kehittävät välillään olevaa monialaista yhteistyötä yhteisillä kehittämistapaamisilla? (Kehittämissyhmään toivotaan molemmista organisaatioista 3 henkilöä mukaan)

Pitkä vastaukseksi

6. Oletko kiinnostunut osallistumaan kehittämissyhmän tapaamisiin (2x2h keväällä (maalis- ja huhtikuu) ja 1x2h elokuussa)? Jos olet, niin lähetäthän siitä erikseen sähköpostin osoitteeseen petra.maki@lahti.fi

Pitkä vastaukseksi

Alkukartoituskysymykset työllisyyden kuntakokeilun nuortentiimin omavalmentajille

Lomakkeen kuvaus

111

1. Oletko tehnyt yhteistyötä Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön palveluohjaajien kanssa? Jos olet, millaista yhteistyötä?

Pitkä vastauskesto!

2. Jos yhteistyötä on ollut, onko yhteistyössä ollut haasteita? Jos on, niin mitä? Tai näetkö yhteistyön tekemiselle jotain esteitä?

Pitkä vastauskesto!

3. Mitä onnistumisia mahdollisessa yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa on ollut?

Pitkä vastauskesto!

4. Mitä toivoisit yhteistyötä tulevaisuudessa? Toivoisitko jonkun asian muuttuvan yhteistyön nykytilanteeseen verrattuna?

Pitkä vastauskesto!

5. Mitä hyötyjä näet siinä, että Lahden kaupungin työllisyyden kuntakokeilun nuortentiimin omavalmennus ja etsivä nuorisotyö kehittävät välillään olevaa monialaista yhteistyötä yhteisillä kehittämistapaamisilla? (Kehittämissyhmään toivotaan molemmista organisaatioista 3 henkilöä mukaan)

Pitkä vastauskesto!

6. Oletko kiinnostunut osallistumaan kehittämissyhmän tapaamisiin (2x2h keväällä (maalis- ja huhtikuu) ja 1x2h elokuussa)? Jos olet, niin lähetäthän siitä erikseen sähköpostin osoitteeseen petra.maki@lahti.fi

Pitkä vastauskesto!

Teemahaastattelurunko nuorille kokemuksista monialaisesta yhteistyöstä etsivän nuorisotyön asiakkuudessa

1) Asiakkuudesta etsivässä nuorisotyössä:

Kerro omin sanoin asiakkuudestasi etsivässä nuorisotyössä.

- Mistä löysit etsivän nuorisotyön, kauan olet ollut asiakkuudessa, mitä asiakkuus on antanut sinulle elämäntilanteessasi?

2) Monialainen yhteistyö:

Kerro omin sanoin minkälaisissa yhteistyötapaamisissa olet ollut etsivän nuorisotyöntekijäsi kanssa.

Onko teillä ollut etsivän nuorisotyöntekijäsi kanssa yhteistyötapaamisia muiden toimijoiden tai palveluiden kanssa? (Esim. viranomaisten, kuntakokeilun, oppilaitosten, terveydenhuollon kanssa) Keitä siellä oli paikalla? Miltä tuntui, kun paikalla oli useita ihmisiä miettimässä tilannettasi ja puhumassa asioistasi? Mitä etsivän nuorisotyöntekijän läsnäolo tapaamisessa merkitsi sinulle?

Minkälaista hyötyä koit yhteistyötapaamisista olleen sinulle elämäntilanteessasi? Mitä asioitasi sovittiin hoidettavaksi?

Jos teillä oli useampia yhteistyötapaamisia, mitä niiden välillä tapahtui? Oliko tiedonkulku ja yhteistyö asioiden hoitamisessa mielestäsi riittävää?

Kerro omin sanoin yhteistyötapaamisten ilmapiiristä

Keskusteltiinko yhteistyötapaamisissa mielestäsi elämäntilanteesi kannalta oikeista asioista? Saitko vaikuttaa siihen, mistä asioista yhteistyötapaamisessa puhutaan?

Mitä on sinun mielestäsi tärkeää huomioida tulevaisuudessa yleisesti, kun nuorella ja etsivällä nuorisotyöntekijällä on yhteistyötapaaminen muiden toimijoiden kanssa?

Lahti

Monialainen yhteistyömalli

Lahten kaupungin nuorisopalvelut, etsivä nuorisotyö
Lahten seudun työllisyyspalvelut, kuntakokeilu, nuorten tiimi

6.9.2023

YAMK opinnäytetyö
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK
Hanna Merivirta & Petra Mäki

Lahti

Organisaatioiden välisen monialaisen yhteistyön alkamisen lähtökohtana on tilanne, jossa asiakasnuori saapuu jommankumman organisaation asiakkuuteen tai jo asiakkuudessa olevan nuoren arvioidaan hyötyvän toisen palvelun ammattilaisten antamasta tuesta.

Työtä tehdään nuorilähtöisesti, jolloin nuori on yhteistyön keskiössä.

Yhteistyön lähtökohtana on monialaisesti tukea asiakasnuorta saavuttamaan tavoitteensa sekä tarvitsemansa palvelut, jotta työllistyminen, opiskelu tai muilla tavoin yhteiskuntaan kiinnittyminen olisi mahdollista.

6.9.2023

Yhteistyön lähtökohtia:

1. Yhteistyö asiakasnuoren asioissa

Nuorta palveleva suunnitelma

Nuoren saapuessa työllisyyspalveluiden asiakkuuteen, hänelle tehdään henkilökohtainen työllistymis-/aktivointisuunnitelma, jonka toteutumista seurataan nuoren ja omavalmentajan välisissä työnhakukeskusteluissa. Suunnitelmassa sovitaan muun muassa työnhaun tavoitteista.

Nuorella voi kuitenkin olla taustallaan elämäntilanteeseen liittyviä haasteita, jotka estävät työnhaun onnistumisen ja työnhakuvaihtoehtojen noudattamisen. Suunnitelmaa tehdessä nuoren palvelutarve arvioidaan ja mietitään hyötyisikö nuori etsivän nuorisotyön tuesta. Etsivä nuorisotyö auttaa usein esimerkiksi työllisyyteen, opiskeluihin, sosiaali- ja terveyspalveluihin, mielen hyvinvoinnin tukemiseen, raha- ja asuntoasioihin sekä vapaa-aikaan liittyvissä asioissa. Etsivä nuorisotyö voi linkittyä yhteistyöhön nuoren suostumuksella sekä hänelle vapaaehtoisena palveluna.

Etsivä nuorisotyöntekijä kulkee nuoren rinnalla, auttaa häntä saavuttamaan tarvittavat palvelut sekä motivoi ja tukee suunnitelmaan kirjattujen asioiden saavuttamisessa. Työllisyyspalveluiden omavalmentaja voi tarvittaessa nuoren suostumuksella lähettää työllistymissuunnitelman tai siihen kirjatut toimenpiteet etsivälle nuorisotyöntekijälle.

Monialaisen yhteistyön tekemisessä on tärkeää sopia selkeät vastuunjaot työntekijöiden kesken.

Nuoren kuuleminen suunnitelmaa tehdessä ja hänen osallisuutensa sen toteutumiseen on tärkeää.

Rajapinnalla tapahtuva monialainen yhteistyö organisaatioiden välillä

Yhteiset tapaamiset

CV yhteisenä työkaluna

Yhteydenpito asiakasnuoren asioissa

Yhteydenpito ja viestintä organisaatioiden välillä (Yhteisesti sovitut toimenpiteet)

Yhteiset tapaamiset

- Nuoren ja työntekijöiden välinen yhteinen tapaaminen edesauttaa nuorta kiinnittymään "saattaen vaihtaan" toiseen palveluun. Tapaamisiin voidaan kutsua työntekijöitä eri organisaatioista nuoren suostumuksella. Etsivän nuorisotyöntekijän voi pyytää mukaan työllisyyspalveluiden yhteiseen tapaamiseen nuoren suostumuksella tai päivävastoin.

Yhteydenottotavat etsivään nuorisotyöhön ja työllisyyspalveluihin

- Nuoren saapuessa etsivän nuorisotyön palveluun, kartoitetaan nuoren tämänhetkinen kokonaistilanne ja se, onko hän jo ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi. Tämän ollessa nuoren tilanteessa ajankohtaista, voidaan ilmoittautuminen tehdä yhdessä nuoren kanssa esimerkiksi te-palveluiden oma asiointi kautta. Nuorelle nimetään työllisyyspalveluista omavalmentaja. Omavalmentajien päivitetty yhteystietolistat on hyvä olla etsivässä nuorisotyössä saatavilla yhteydenpidon helpottamiseksi. Jos nuori ei tiedä tai muista oman valmentajansa nimeä, sitä voi kysyä sähköpostista typa.nuoret@lahti.fi tai soittamalla päivystyspuhelimeen 044 4826700 (ma-pe klo 9-15).
- Etsivään nuorisotyöhön saa yhteyden sähköpostilla etsivatyo@lahti.fi, yhteysetsivaan.fi -palvelun kautta (kirjautuminen Suomi.fi-tunnuksilla) tai soittamalla päivystyspuhelimeen 044 4826517 maanantaisin ja torstaisin klo 8 - 11 välillä. Yhteyttä voi ottaa joko yhdessä nuoren kanssa tai työntekijä itsenäisesti nuoren suostumuksella. Viestiin kirjoitetaan asiakasnuoren yhteystiedot, tarvittaessa kerrotaan lyhyesti nuoren tilanteesta sekä siitä, mihin asioihin etsivän nuorisotyön tukea kaivataan. Tärkeää on mainita myös siitä, että yhteydenottoon on nuoren suostumus. Etsivien nuorisotyöntekijöiden yhteystiedot löytyvät lahti.fi -sivustolta.
- Nuorisolain 1285/2016 11§ mukaan viranomaiset voivat luovuttaa nuoren yhteystiedot etsivään nuorisotyöhön, mikäli nuoren arvioidaan tarvitsevan viipymättä tukea päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin. Nuorisolain mukaiseen ilmoitukseen ei tarvita nuoren suostumusta. Nuorisolaki-ilmoitus tehdään sähköpostilla etsivatyo@lahti.fi tai yhteysetsivaan.fi -palvelun kautta. Nuorisolaki-ilmoitukseen kirjoitetaan nuoren yhteystiedot etsivän nuorisotyön yhteydenottoa varten.
- Nuorisolaki: [Nuorisolaki 1285/2016 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX @](#)
- Työllisyyspalveluista etsivään nuorisotyöhön saapuneen nuoren asiakkuuden käynnistyttyä, etsivä nuorisotyöntekijä ottaa yhdessä nuoren kanssa yhteyden omavalmentajaan.

Lahti

6.9.2023

4

Lahti

5

CV yhteisenä työkaluna ja positiivinen pedagogiikka

- Yhteistyön rajapinnalla nuoren kanssa työskenneltäessä hyödynnetään menetelmän CV-ajattelua. Etsivä nuorisotyöntekijä voi tapaamisella ja yhteisillä keskusteluilla tukea nuorta pohtimaan hänen mahdollisuuksiaan, vahvuuksiaan sekä osaamistaan. Omien vahvuuksien ja osaamisen löytäminen ja sanoittaminen tukee nuorta kokonaisvaltaisesti sekä edistää työllistymismahdollisuuksia. Esiin nousseita asioita kirjataan ylös ja voidaan hyödyntää työllisyyspalveluiden puolella esimerkiksi CV:n tekemisessä tai työpaikkoja haettaessa.
- Työskentelyn lähtökohtana on positiivinen pedagogiikka. Nuoren kanssa työskennellessä pidetään tärkeänä sitä, että nuori löytää elämästään positiivisia asioita ja onnistumisia. Työntekijät tukevat nuorta unelmien ja vahvuuksien tunnistamisessa ja sanoittamisessa sekä auttavat mahdollisten haasteiden kanssa. Työskentelyssä nähdään mahdollisuuksia ja positiivisia asioita, eikä keskustelu ole ainoastaan ongelmakeskeistä.

2. Yhteydenpito ja viestintä organisaatioiden välillä**Toimenpiteitä yhteydenpitoon ja viestintään:**

- Molemmista organisaatioista valitaan yhteyshenkilö vastaamaan sujuvasta tiedonkulusta organisaatioiden välillä. Yhteyshenkilön tehtävänä on varmistaa, että molemmilla organisaatioilla on ajantasaiset työntekijöiden yhteystietolistat ja muu tärkeä ajankohtainen tieto, joka koskee yhteisellä rajapinnalla työskentelyä.
- Työntekijöiden yhteiset tapaamiset 2 x vuodessa, keväällä ja syksyllä. Yhteyshenkilöt sopivat tapaamisten ajankohdat ja varmistavat, ketkä osallistuvat. Tapaamisissa käydään keskustelua muun muassa ajankohtaisista asioista ja ilmiöistä, monialaisen yhteistyön kehittämisestä ja onnistumisista sekä sovitaan toiminnan esitellyitä tarpeen mukaan. Ohessa päästään myös tutustumaan toisen organisaation työntekijöihin, mikä monesti madaltaa kynnystä ottaa yhteyttä.
- Palveluiden tunnettavuus tärkeää. Etsivän nuorisotyön toiminnan esittelyjen kohdentaminen kuntakokeiluun. Avointen ovien pitäminen ja toisen organisaation työntekijöiden kutsuminen vierailulle.

Lahti

6.9.2023

6

Yhteistyömallin toteutus ja arviointi

- Monialainen yhteistyömalli ja siihen kirjatut toimenpiteet tullaan esittelemään kehittämistyön tekijöiden toimesta molempien organisaatioiden työntekijöille sekä esihenkilöille joulukuussa 2023. Näin huolehditaan siitä, että kaikki organisaatioiden työntekijät sekä esihenkilöt ovat tietoisia yhteistyömallista ja kirjatusta yhteisistä toimintatavoista.
- Organisaatioiden esihenkilöt ovat sitoutuneet mallin toimenpiteiden jalkauttamiseen.
- Malli on tarkoitus olla käytössä alkuvuodesta 2024.
- Monialaista yhteistyömallia tullaan arvioimaan ja edelleen kehittämään organisaatioiden muuttuvien tarpeiden ja tilanteiden mukaan. Mallin toimivuutta tarkastellaan puolen vuoden välein ja tehdään siihen tarvittavia muutoksia.

Linkki valmiiseen oppariin... theseus...

Kehittämistyöryhmän jäsenet:

Etsivä nuorisotyö: Anni Häkkinen, Jouni Metso, Irene Luders-Helander

Työllisyyspalvelut: Sinikka Irri, Tulja Laiho, Vesa Nykänen

